

FLORA CAMPENSIS.

N a a m l i j s t

der zichtbaar-bloeiende en van een gedeelte der bedekt-bloeiende

PLANTEN,

welke in en in de omstreken van KAMPEN in het wild
gevonden worden ;

DOOR

W. G. TOP Jzn.

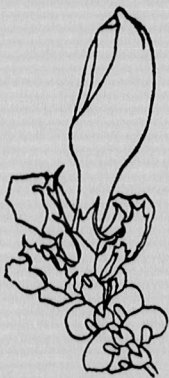
L

KAMPEN,
LAURENS VAN HULST.
1890.

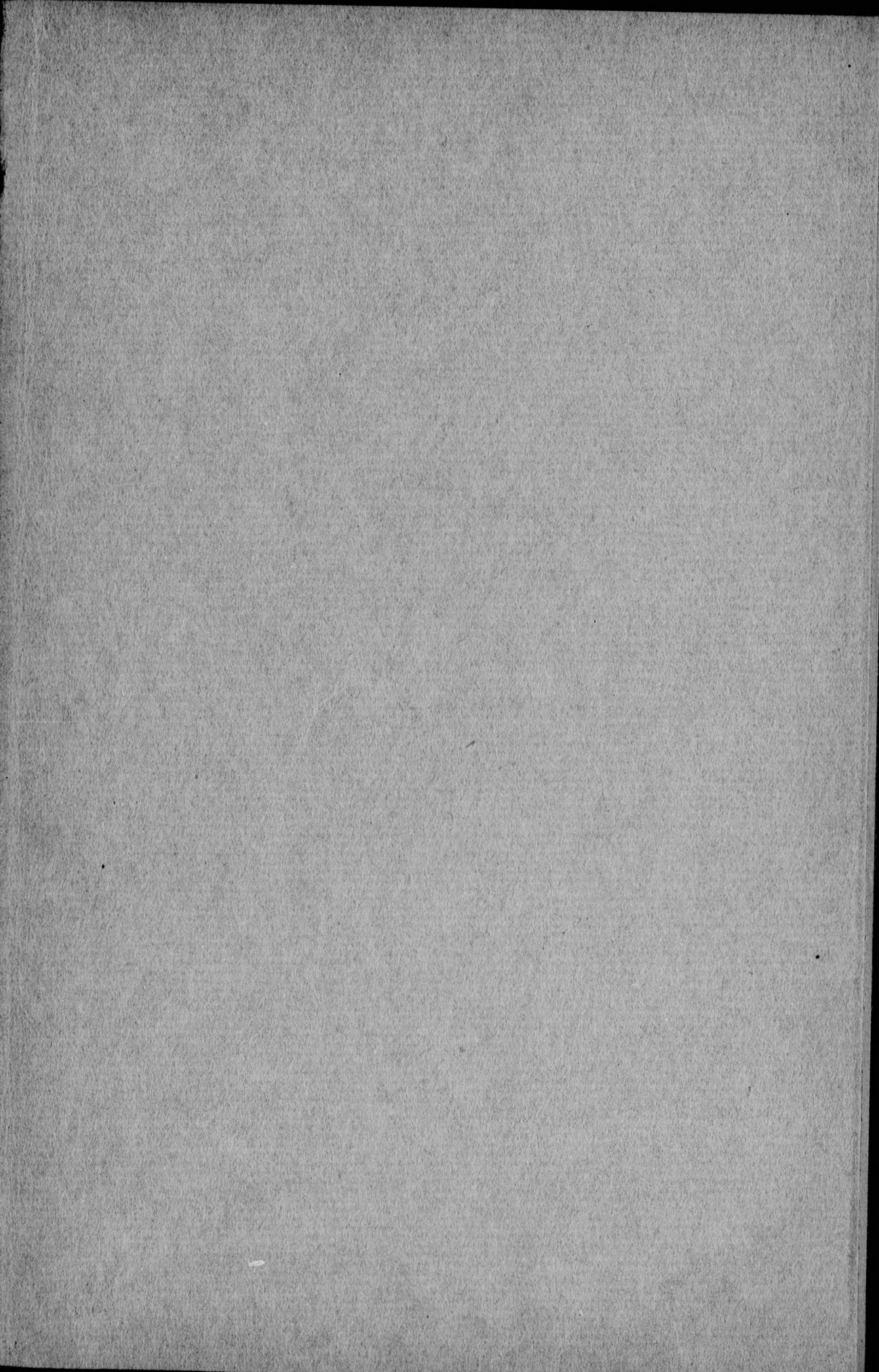
EX LIBRIS

FRANS et JOOP

VERDOORN

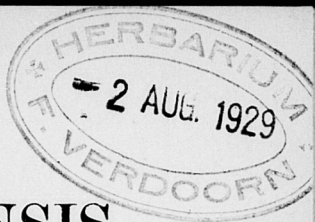
g
de

RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT

1301 8878

gen

FLORA CAMPENSIS.

N a a m l i j s t

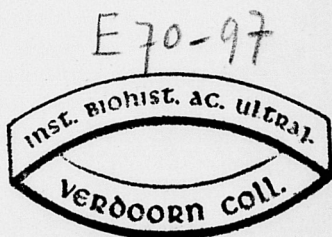
der zichtbaar-bloeiende en van een gedeelte der bedekt-bloeiende

P L A N T E N ,

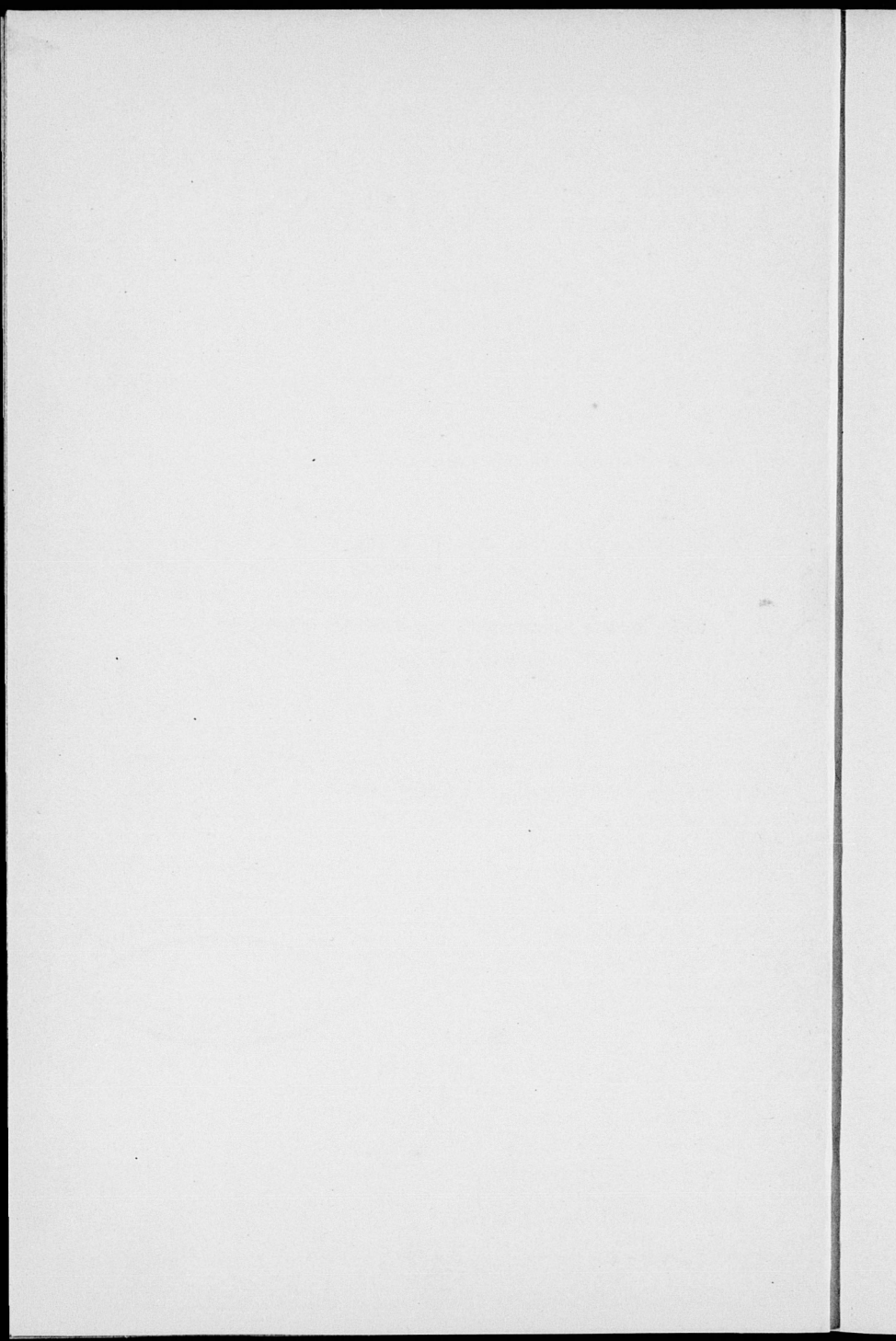
welke in en in de omstreken van KAMPEN in het wild
gevonden worden ;

DOOR

W. C. TOP Jzn.

KAMPEN,
LAURENS VAN HULST.
1890.

VOORBERICHT.

De eerste naamlijst van planten, welke in en in de omstreken van Kampen in 't wild waren aangetroffen, werd in 1845 door den Heer R. BONDAM uitgegeven. Voortgezette onderzoekingen door den Heer BONDAM en mij, deden al spoedig blijken dat genoemde lijst zeer onvolledig was. Reeds in 1849 achtten wij het daarom wenschelijk te zamen eene nieuwe uitgave der naamlijst, aangevuld en verbeterd, het licht te doen zien. Die uitgave is thans niet meer verkrijgbaar en gedurig ontving ik van verschillende zijden, ook van leerlingen der hier gevestigde Hoogere Burgerschool en van het Gymnasium, uitnoodigingen om eene nieuwe uitgave te bewerken. Aan die uitnoodiging heb ik getracht te voldoen.

Het was te verwachten dat in de 40 jaren, die sedert de vorige uitgave zijn verlopen, nog vele nieuwe planten in onze omstreken zouden aangetroffen worden; — dat andere, aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen, zouden blijken onjuist gedetermineerd te zijn en onder hunnen waren naam zouden moeten worden gebracht.

Deze allen zijn in de nieuwe uitgave opgenomen, waarbij ik behalve van de uitkomsten van mijne eigene onderzoekingen, heb kunnen gebruik maken van aantekeningen, door den Heer BONDAM en anderen mij welwillend verstrekt.

Voor de rangschikking en benaming is de *Prodromus Florae Batavae* gevolgd, behalve voor de Musci Frondosi, die volgens

de *Bryologia Silesiaca* van Dr. Julius Milde, Leipzig 1869 en voor de Lichenes, die naar *Die Flechten Deutschlands*, von P. Sydow, Berlin 1887, zijn bewerkt.

Het zal misschien niet overbodig zijn hier mede te deelen dat hetgeen wij als „omstreken” van Kampen hebben gemeend te moeten beschouwen, behalve de gemeente Kampen zelve, de gemeenten IJselmuiden, Grafhorst, Wilsum, Kamperveen, Zalk en Veecaten omvat.

De bodem van deze gemeenten bestaat voor het grootste gedeelte uit klei en wel zeeklei en rivierklei. Het Kampereiland en de aanslibbingen ten oosten daarvan, alsmede de kleigronden ten westen van de stad en der rivier, bestaan uit zeeklei, behalve eene strook langs den IJsel en de uiterwaarden van die rivier, waarvan de bodem rivierklei is. Diluviale gronden ontbreken echter niet geheel. Het westelijk gedeelte van IJselmuiden bestaat uit gemengd diluvium, behalve onmiddellijk aan den IJsel en het Ganzendiep (rivierklei) en dit diluvium zet zich voor een klein gedeelte in de gemeente Grafhorst voort. De zandheuvels van IJselmuiden, Oosterhout en Grafhorst, hoezeer uiterlijk op duinen gelijkende, zijn volgens STARING'S *Bodem van Nederland I* pag. 390, — evenals de golvende gronden dier gemeente en de vroeger hoog gelegene Zandberg, niets anders dan een uiteinde van het Overijselsche gemengd diluvium dat den vorm van rivierduinen heeft aangenomen. Laag veen vindt men eindelijk in het oostelijk gedeelte van IJselmuiden, samenhangende met de veengronden van Zwollerkerspel, alsmede in de gemeenten Kamperveen en Zalk.

Overigens wordt het onderzoeksterrein ten oosten begrensd door de gemeente Zwollerkerspel en ten westen door de Zuiderzee.

W. G. TOP JZN.

KAMPEN, October 1889.

PLANTAE VASCULARES.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

CLASSIS DICOTYLEDONEAE.

SUBCLASSIS THALAMIFLORAE.

Ordo **Ranunculaceae.**

Clematis L.

1. C. Vitalba L. in heggen te Zalk.

Thalictrum L.

2. Th. flexuosum Bernh. langs den IJseldijk bij Zalk.
3. Th. flavum L. in vochtige beschaduwde gronden.

Myosurus L.

4. M. minimus L. aan den Zwartendijk.

Batrachium Wimmer.

5. B. divaricatum Schrank. algemeen in slooten.
6. B. Baudotii Godr. in slooten aan den Zwartendijk.
 a. forma terrestris, in uitgedroogde slooten.

7. B. heterophyllum Wigg.

z. fluitans Godr. et Gren. *d.* tripartitus Koch,
 in slooten bij Zalk.

Ranunculus L.

8. R. Lingua L. in slooten en aan waterkanten.
9. R. Flammula L. in vochtige weilanden.
10. R. acris L. algemeen langs wegen en in weilanden.
11. R. repens L. menigvuldig op vochtige gronden.
12. R. bulbosus L. op den Zandberg en aan den straatweg.
13. R. Philonotis Retz. aan den Zwartendijk, op de
 Greente, enz.

14. *R. sceleratus* L. op vochtige weilanden, in slooten enz.
 15. *R. arvensis* L. in bouwlanden te Zalk.

Ficaria Dillen.

16. *F. Ranunculoides* Mönch. algemeen op vochtige, beschaduwde plaatsen.

Caltha L.

17. *C. palustris* L. in vochtige, moerassige weilanden algemeen.

Delphinium L.

18. *D. Consolida* L. in bouwlanden te Zalk.

Ordo **Nymphaeaceae.**

Nymphaea L.

19. *N. alba* L. in kolken en slooten, niet zeldzaam.

Nuphar Sm.

20. *N. luteum* Sm. op dezelfde plaatsen, maar algemeener dan de vorige.

Ordo **Papaveraceae.**

Papaver L.

21. *P. Argemone* L. bij den Zandberg en in bouwlanden.
 β . *caule unifloro*, bij den Zandberg.

22. *P. Rhoëas* L.

α . *ovale* Dum. in bouwlanden algemeen.

β . *globosum* Dum. in Oosterhout.

23. *P. dubium* L. in zandige bouwlanden.

Chelidonium L.

24. *Ch. majus* L. onder heggen, op onbebouwde gronden, enz.

Ordo **Fumariaceae.**

Fumaria L.

25. *F. officinalis* L. in bouwlanden op zandgronden.

Ordo **Cruciferae.****Cheiranthus** L.

26. Ch. Cheiri L. op oude muren in de stad.

Nasturtium R. Br.

27. N. officinale R. Br. in slooten vrij algemeen.

γ . microphyllum Bönn. langs de Singels.

28. N. amphibium R. Br.

α . indivisum DC. in slooten en op vochtige gronden niet zeldzaam.

β . variifolium DC. nu en dan met de vorige.

29. N. sylvestre R. Br. langs wegen menigvuldig.

30. N. palustre DC. op onderscheidene vochtige plaatsen om de stad.

Barbarea R. Br.

31. B. vulgaris R. Br. buiten de Veenpoort en aan den Veenendijk, zeldzaam.

32. B. stricta Andr. op verschillende plaatsen langs den IJsel, niet algemeen.

Turritis L.

33. T. glabra L. onder heggen te Zalk en onder boomen.

Cardamine L.

34. C. hirsuta L. aan den dijk bij Wilsum, aan den straatweg en in Oosterhout.

35. C. pratensis L. algemeen vooral op vochtige plaatsen.

Sisymbrium L.

36. S. officinale Scop. algemeen langs wegen.

37. S. Sophia L. op den Zandberg, in Oosterhout, aan den straatweg bij de Koelucht, enz.

38. S. Alliaria Scop. algemeen langs de wegen, aan heggen, enz.

39. S. Thalianum Gaud. algemeen op bebouwde zandgronden en langs de wegen.

Erysimum L.

40. E. Cheiranthoides L. in zandige bouwlanden, aan wegen, enz.

41. *E. strictum* Fl. Wetter. in zandgronden te Zalk. 5
Brassica L.
42. *B. oleracea* L. in het groot verbouwd.
43. *B. Rapa* L. α . *campestris* Koch, in bouwland aan 5
den straatweg, Zandberg, enz.
 γ . *rapifera* Koch, in het groot verbouwd
en hier en daar verwilderd.
44. *B. nigra* Koch, aan den Zwartendijk, het Singel, 5
in Brunnepe, enz.
Sinapis L.
45. *S. arvensis* L. in bouwlanden en aan de wegen. 5
Erucastrum Sch. et Sp. 5
46. *E. Pollichii* Sch. et Sp. aan den straatweg tegen-
over Wilsum.
Alyssum L.
47. *A. calycinum* L. langs bouwlanden en aan den 5
IJseldijk bij Zalk. 6
- Draba* L.
48. *D. verna* L. α . *vulgaris*, algemeen in zandige gronden. 6
Cochlearia L.
49. *C. anglica* L. aan den Zwartendijk, in Dronthen,
Kampereiland, enz.
Camelina Crantz.
50. *C. sativa* Crantz, β . *subglabra*, in bouwland bij Zalk 6
en in Oosterhout. 6
- Thlaspi* L.
51. *T. arvense* L. in bouwlanden bij den Zandberg.
Teesdalia R. Br.
52. *T. nudicaulis* L. op den Zandberg en den Zonnen-
berg te Oosterhout. 6
- Lepidium* L.
53. *L. ruderales* L. aan den Zwartendijk, Dronthen, enz. 6

54. *L. latifolium* L. op het Kampereiland, en menigvuldig aan den dijk in Dronthen bij den Roskam.

Capsella Med.

55. *C. Bursa Pastoris* Moench, zeer algemeen in allerlei gronden.

Senebiera Pers.

56. *S. Coronopus* Poir, aan wegen en dijken, veel aan den Zwartendijk.

Raphanus L.

57. *R. sativus* L. gekweekt en soms verwilderd, b.v. in Oosterhout.

58. *R. Raphanistrum* L. in bouwlanden in IJselmuiden.

Ordo **Violariaceae.**

Viola L.

59. *V. odorata* L. in Brunnepe, in de stadswandelingen, bij Zalk, enz.

60. *V. canina* L. γ *lucorum*, op zandgronden bij Zalk en aan den straatweg.

61. *V. tricolor* L.

z. vulgaris, vrij algemeen op zandgronden.

δ . arvensis, op bouwlanden, niet zeldzaam.

Ordo **Resedaceae.**

Reseda L.

62. *R. lutea* L. langs bouwlanden te Zalk, zeldzaam.

63. *R. luteola* L. op verscheidene plaatsen langs de wegen.

Ordo **Droseraceae.**

Parnassia L.

64. *P. palustris* L. in hooiland aan het Noorddiep.

Ordo **Sileneae.**

Dianthus L.

65. *D. deltoides* L. op de hoogte bij Grafhorst.

Lychnis L.

66. *L. Floscuculi* L. algemeen in hooi en weilanden.
 67. *L. vespertina* Sibth. langs de wegen, in bouwland-
 en, enz.
 68. *L. diurna* Sibth. op beschaduwde plaatsen bij IJsel-
 muiden, Oosterhout, Zalk, enz.

Agrostemma L.

69. *A. Githago* L. algemeen in koornvelden.

Ordo **Alsineae**.

Sagina L.

70. *S. procumbens* L. algemeen, tusschen straatsteen-
 en, op bebouwde gronden, enz.
 71. *S. nodosa* Meyer, langs het Noorddiep en aan den
 straatweg.

Spargula L.

72. *S. arvensis* L. in zandige gronden op vele plaatsen.

Lepigonum Wahl.

73. *L. medium* Wahl. op enkele plaatsen aan den Zwar-
 tendijk.

Moehringia L.

74. *M. trinervia* Clairv. op beschaduwde plaatsen, op
 oude wilgen, enz.

Arenaria L.

75. *A. serpyllifolia* L. vrij algemeen op bouwland, aan
 de wegen, enz.

Holosteum L.

76. *H. umbellatum* L. menigvuldig langs den straat-
 weg, ook bij Zalk.

Stellaria L.

77. *S. media* Vill. algemeen.
 78. *S. Holostea* L. veel onder boomen te Zalk.
 79. *S. glauca* With. langs slootkanten bij IJselmuiden,
 op 't Kampereiland, langs den straatweg, enz.

80. *S. Dilleniana* Mönch. langs slootwallen aan den straatweg.
 81. *S. graminea* L. bij den Zandberg, in Oosterhout en aan den straatweg onder Kamperveen.

Malachium Fries.

82. *M. aquaticum* Fr. vrij algemeen langs slootwallen.
Cerastium L.
 83. *C. glomeratum* Thuill. in bebouwde gronden, moeshoven, enz.
 γ . *apetalum*, in moeshoven.
 84. *C. semidecandrum* L. in schrale gronden, op den Zandberg, enz.
 β . *glandulosum* Koch, met de vorige, veel naast het kerkhof.
 85. *C. triviale* Link. algemeen aan wegen, in weilanden, enz.
 86. *C. arvense* L. algemeen op droge gronden.

Ordo **Lineae.**

Linum L.

87. *Linum cataracticum* L. op vochtige plaatsen te Zalk, op 't Kampereiland, langs het Ganzediep, enz.

Ordo **Malvaceae.**

Malva L.

88. *M. sylvestris* L. algemeen langs de wegen.
 89. *M. vulgaris* Fries, langs bebouwde gronden bij IJselmuiden en Zalk, aan het Singel, enz.

Althaea L.

90. *A. officinalis* L. aan den Dronther dijk, langs den IJsel bij de Greente en het Keteldiep.

Orde **Hypericineae.**

Hypericum L.

91. *H. perforatum* L. Zandberg en aan den straatweg.
 β . *microphyllum*, bij den Zandberg.

92. *H. quadrangulum* L. aan slootkanten langs den straatweg en bij Zalk.
 93. *H. tetrapterum* Fr. aan slooten op 't Kampereiland, langs den straatweg en den Zwolschen weg.

Ordo **Acerineae.**

Acer L.

94. *A. campestre* L. bij Zalk.

Ordo **Geraniaceae.**

Geranium L.

95. *G. pratense* L. in de grasperken in 't plantsoen.
 96. *G. pusillum* L. in Oosterhout.
 97. *G. dissectum* L. langs den IJseldijk, het Singel en de trekvaart, zeldzaam.
 98. *G. molle* L. vrij algemeen in graslanden en langs de wegen.
 99. *G. Robertianum* L. langs heggen in Oosterhout, IJselmuiden en Zalk.

Erodium Her.

100. *E. cicutarium* Her. algemeen in bouwland, in moeshoven en aan wegen.

Ordo **Balsamineae.**

Impatiens L.

101. *I. nolitangere* L. langs donkere slootwallen in Oosterhout en te Zalk.

Ordo **Oxalideae.**

Oxalis L.

102. *O. stricta* L. algemeen in moeshoven, ook op bouwlanden, enz.

SUBCLASSIS **CALYCIFLORAE.**Ordo **Celastrineae.**

Evonymus L.

103. *E. europaeus* L. tusschen boomen en hakhout te Zalk.

Ordo **Rhamneae.**

Rhamnus L.

104. Rh. Frangula L. hier en daar tusschen het hout te Zalk.

Ordo **Papilionaceae.**

Sarothamnus Wimm.

105. S. vulgaris Wimm. op Wittenstein.

Ononis L.

106. O. spinosa L. op vele plaatsen langs dijken en wegen.

Medicago L.

107. M. sativa L. aan het Cingel.
 108. M. falcata L. menigvuldig langs den straatweg, op 't Eiland, bij Zalk, enz.
 109. M. lupulina L. algemeen in weilanden en aan wegen.

Melilotus L.

110. M. officinalis Willd. langs den IJsel, het Noord-diep, aan de Cingels en den straatweg.

Trifolium L.

111. T. pratense L. algemeen in vruchtbare weilanden.
 112. T. arvense L. op de hoogte van Oosterhout, den Zandberg, enz.
 113. T. fragiferum L. in weilanden op 't eiland, langs de Cingels, enz.
 114. T. repens L. zeer algemeen.
 115. T. procumbens L.
 α . majus Koch, langs den straatweg en op den Zandberg.
 β . minus Koch, in hooilanden.

Lotus L.

116. L. corniculatus L. langs wegen en in weilanden.
 117. L. uliginosus Schk. op moerassige gronden en langs slootwallen.

Vicia L.

118. *V. Cracca* L. algemeen in bouw- en hooilanden, aan wegen, enz.
 119. *V. sepium* L. in heggen en op bouwland bij Zalk, aan den straatweg, enz.
 120. *V. angustifolia* Sm. op den Zandberg, langs bouwland enz.
 α . *segetalis* Thuil. in bouwlanden niet zeldzaam.
 121. *V. lathyroides* L. in schrale gronden op den Zandberg.

Ervum L.

122. *E. hirsutum* L. algemeen op bouwlanden.
 123. *E. tetraspermum* L. in den Nieuwenweg bij den Zandberg.

Lathyrus L.

124. *L. tuberosus* L. in bouwlanden te Zalk.
 125. *L. pratensis* L. algemeen in hooilanden en aan de wegen.

Ordo **Amygdaleae.**

Prunus L.

126. *P. spinosa* L. in heggen te Zalk.

Ordo **Rosaceae.**

Spiraea L.

127. *S. Ulmaria* L.
 α . *denudata* Koch, algemeen op vochtige beschaduwde plaatsen.
 β . *discolor* Koch, met de vorige, niet zoo algemeen.

Geum L.

128. *G. urbanum* L. vrij algemeen op beschaduwde plaatsen.

Rubus L.

129. *R. fruticosus* L. in Oosterhout, Zalk, enz.
 130. *R. vulgaris* Whe, α . *genuinus*, in Oosterhout.

131. *R. caesius* L. in heggen, aan slootwallen in IJselmuiden, Brunnepe, enz.

Fragaria L.

132. *F. vesca* L. zeldzaam aan den Zandberg en aan het bolwerk bij de Hagenpoort.

Comarum L.

133. *C. palustre* L. in slooten en vochtige landen in Oosterhout, achter den Zandberg, Kamperveen enz.

Potentilla L.

134. *P. supina* L. sporadisch aan den IJseloever bij Brunnepe.

135. *P. anserina* L. algemeen langs de wegen en in grazige gronden.

136. *P. argentea* L. langs bouwlanden bij den Zandberg menigvuldig, aan 't Singel, enz.

137. *P. reptans* L. algemeen langs de wegen.

138. *P. Tormentilla* Sibth. aan den straatweg voorbij de Koelucht.

139. *P. verna* L. op het plein van den Zandberg, aan den dijk naar Wilsum, den straatweg, bij Zalk, enz.

Agrimonia L.

140. *A. Eupatorium* L. aan den straatweg, bij Zalk, bij de Hoogeboomen, enz.

Rosa L.

141. *R. canina* L. α . *vulgaris* Koch, in heggen te Zalk en bij den Zandberg.

Ordo **Sanguisorbeae.**

Alchemilla L.

142. *A. arvensis* Scop. in bouwland te Zalk.

Sanguisorba L.

143. *S. officinalis* L. langs den straatweg voorbij de Koelucht menigvuldig.

Ordo **Pomaceae.**

Crataegus L.

144. *C. Oxyacantha* L. in heggen bij Zalk, aan den straatweg, enz.

Ordo **Onagrarieae.**

Epilobium L.

145. *E. angustifolium* L. bij Zalk.
 146. *E. hirsutum* L. aan slootkanten op beschaduwde plaatsen vrij algemeen.
 147. *E. parviflorum* Schreb. op vochtige plaatsen bij Zalk, langs den straatweg enz.
 148. *E. montanum* L. hoogte van Oosterhout en te Zalk.
 149. *E. palustre* L. Kampereiland, Greente, langs de trekvaart, enz.
 150. *E. tetragonum* L. aan een slootwal te Zalk.
 151. *E. roseum* Schreb. overal in moeshoven.

Oenothera L.

152. *O. biennis* L. menigvuldig te Zalk, ook aan den straatweg tegenover Wilsum.

Ordo **Haloragaeae.**

Myriophyllum L.

153. *M. verticillatum* L. in slooten op het Kampereiland en achter Brunnepe.
 154. *M. spicatum* L. algemeen in stilstaande wateren.

Ordo **Hippurideae.**

Hippuris L.

155. *H. vulgaris* L. op Sevelingen, in het Broek, enz.

Ordo **Callitrichineae.**

Callitriche L.

156. *C. stagnalis* Scop. in slooten in het Broek.
 157. *C. vernalis* Ktztg. vrij algemeen in de slooten.
 158. *C. autumnalis* L. in slooten in het Broek en op 't Kampereiland.

Ordo **Ceratophylleae.**

Ceratophyllum L.

159. *C. submersum* L. algemeen in grachten, vaarten en slooten.

Ordo **Lythrarieae.**

Lythrum L.

160. *L. Salicaria* L. langs de kanten van slooten en in vochtige gronden op vele plaatsen.

Ordo **Scleranthaeae.**

Scleranthus L.

161. *S. annuus* L. in zandige bouwlanden niet zeldzaam.
 162. *S. perennis* L. op den Zandberg en de hoogte van Grafhorst.

Ordo **Crassulaceae.**

Sedum L.

163. *S. album* L. op de hoogte te Zalk.
 164. *S. acre* L. in zandige gronden op vele plaatsen.
 165. *S. Boloniense* Lois. zeldzaam aan het Noorddiep en aan den IJssel bij Zalk.

Sempervivum L.

166. *S. tectorum* L. op daken niet zeldzaam.

Ordo **Grossularieae.**

Ribes L.

167. *R. nigrum* L. in een heg bij Kamperveen en te Zalk, zeldzaam.

Ordo **Saxifragaea.**

Saxifraga L.

168. *S. tridactylites* L. op de hoogte te Zalk, en op bouwlanden aan den straatweg tegenover Wilsum.

Ordo **Umbelliferae.**

Eryngium L.

169. *E. campestre* L. op den Zandberg, aan den dijk langs het Noorddiep, den Veenendijk, enz.

Cicuta L.

170. *C. virosa* L. op onderscheidene plaatsen; in de trekvaart, aan den straatweg, bij Zalk, enz.

Helosciadium Koch.

171. *H. inundatum* Koch, in slooten aan den straatweg bij Wittenstein.

Aegopodium L.

172. *A. Podagraria* L. algemeen langs de wegen, onder heggen, in moesgronden enz.

Carum L.

173. *C. Carvi* L. in weilanden, veel op 't Kampereiland.

Pimpinella L.

174. *P. magna* L. op den Zandberg, hoogte van Grafhorst en langs den straatweg.

β. *laciniata* Koch, langs den straatweg.

γ. *dissecta* Koch, in bouwlanden bij den Zandberg en Grafhorst.

175. *P. Saxifraga* L. β. *dissectifolia* Koch, bij 't Kerkhof, Zandberg, straatweg, enz.

Berula Koch.

176. *B. angustifolia* Koch, vrij algemeen in slooten.

Oenanthe L.

177. *O. fistulosa* L. algemeen in slooten en moerassen.

178. *O. Lachenalii* Gmel. zeldzaam, in moerassige landen aan het Noorddiep.

179. *O. Phellandrium* Lam. algemeen in slooten.

Aethusa L.

180. *A. Cynapium* L. in moeshoven, langs de wegen, enz.

Angelica L.

181. *A. sylvestris* L. op beschaduwde, vochtige plaatsen, niet zeldzaam.

Peucedanum L.

182. *P. Chabraei* Rchb. in hooilanden op 't Kamper-eiland en bij Grafhorst.

Pastinaca L.

183. *P. sativa* L. algemeen aan de wegen en in weilanden.

Heracleum L.

184. *H. Sphondylium* L. menigvuldig langs de wegen.

Daucus L.

185. *D. Carota* L. menigvuldig langs de wegen.

Torilis Adans.

186. *T. Anthriscus* Gm. op schaduwachtige plaatsen, bij den Zandberg, aan het Singel, enz.

Scandix L.

187. *S. Pecten Veneris* L. in bouwlanden te Zalk.

Anthriscus Hoffm.

188. *A. sylvestris* Hoffm. algemeen in weilanden en langs de wegen.

189. *A. Cerefolium* Hoffm. te Brunnepe, Oosterhout, aan de Singels enz.

Chaerophyllum L.

190. *C. temulum* L. op schaduwachtige plaatsen aan den Zandberg, bij Zalk, enz.

Conium L.

191. *C. maculatum* L. onder heggen en langs wegen, op vele plaatsen.

Ordo **Corneae.***Cornus* L.

192. *C. sanguinea* L. bij Zalk.

Ordo **Caprifoliaceae.**

Sambucus L.

- 193.
- S. nigra*
- L. in heggen en bij boerenwoningen.

Viburnum L.

- 194.
- V. Opulus*
- L. bij Zalk.

Lonicera L.

- 195.
- L. Periclymenum*
- L. bij Zalk en in een heg aan den straatweg bij Wittenstein, zeldzaam.

Ordo **Stellatae.**

Galium L.

- 196.
- G. cruciata*
- Scop. op vele plaatsen bij Zalk, aan den dijk bij Wilsum, straatweg, enz.

- 197.
- G. Aparine*
- L. algemeen in heggen, aan wegen, op bouwland, enz.

β. *Vaillantii* Koch, bij IJselmuiden.

- 198.
- G. palustre*
- L. algemeen in slooten en vochtige weilanden.

- 199.
- G. verum*
- L. in droge gronden, Zandberg, Zalk, enz.

- 200.
- G. elatum*
- L. vrij algemeen in weilanden en aan wegen.

Ordo **Valerianeae.**

Valeriana L.

- 201.
- V. officinalis*
- L. algemeen op moerassige plaatsen.

- 202.
- V. dioica*
- L. in lage wei- en hooilanden op vele plaatsen.

Valerianella Poll.

- 203.
- V. olitoria*
- Poll. op vele plaatsen aan den straatweg, bij Zalk en den Zandberg.

- 204.
- V. dentata*
- Poll.

α. *leiocarpa* Koch, in bouwlanden in Oosterhout en te Zalk.*β.* *lasiocarpa* Koch, op bouwgrond om den Zandberg.

205. *V. Auricula* DC. op bouwland te Zalk en aan den Zandberg.

Ordo **Dipsaceae.**

Dipsacus L.

206. *D. sylvestris* Mill. op vele plaatsen aan wegen en dijken, ook op 't Kampereiland.

Knautia Coult.

207. *K. arvensis* L. op den Zandberg, de hoogte te Oosterhout en soms aan den straatweg.

Succisa M. et K.

208. *S. pratensis* Mönch, aan den straatweg bij de Koelucht.

Scabiosa L.

209. *S. columbaria* L. menigvuldig langs den straatweg en bij Zalk.

Ordo **Compositae.**

Eupatorium L.

210. *E. cannabinum* L. langs waterkanten op het eiland, bij Zalk, aan den Straatweg, enz.

Tussilago L.

211. *T. Farfara* L. in bouwlanden aan den straatweg en bij Zalk.

Petasites Gärtn.

212. *P. officinalis* Mönch, aan den Zwolschen weg nabij „de oude Kroon”.

Aster L.

213. *A. Tripolium* L. in lage weilanden in Dronthen.

Bellis L.

214. *B. perennis* L. algemeen in grasgronden.

Stenactis Cass.

215. *S. bellidiflora* A. Br. in moerassig hooiland aan het Noorddiep.

Erigeron L.

216. *E. canadensis* L. ter zijde van het Kerkhof en bij Zalk.
217. *E. acris* L. op den Zandberg en bij Zalk.

Inula L.

218. *I. Britannica* L. in een weiland aan den IJsel bij Zalk en aan de Greente.

Pulicaria Gärtn.

219. *P. dysenterica* Gärtn. op verscheidene plaatsen in vochtige gronden.

Bidens L.

220. *B. tripartitus* L. algemeen op vochtige plaatsen.
221. *B. cernuus* L. in slooten bij Oosterhout, aan het Singel enz.

β. floribus radiatis, in Broek en aan het Singel.

Filago L.

222. *F. arvensis* L. in zandgrond; Zalk, Zandberg en Oosterhout.
223. *F. minima* Fries, hoogte te Oosterhout.

Gnaphalium L.

224. *G. uliginosum* L. langs bouwlanden onder IJselmuiden.

Artemisia L.

225. *A. campestris* L. aan den dijk tusschen de Koe-
lucht en Zalk.
226. *A. vulgaris* L. menigvuldig aan wegen.

Tanacetum L.

227. *T. vulgare* L. langs dijken en wegen.

Achillea L.

228. *A. Ptarmica* L. niet zeldzaam in vochtige gronden.
 229. *A. Millefolium* L. algemeen.

Anthemis L.

230. *A. tinctoria* L. op oude muren in de stad.
 231. *A. arvensis* L. op bouwlanden aan den Zandberg, bij Zalk, enz.
 232. *A. Cotula* L. op vele plaatsen langs de wegen.

Matricaria L.

233. *M. Chamomilla* L. algemeen in bouwlanden en aan de wegen.

Chrysanthemum L.

234. *C. Leucanthemum* L. algemeen in graslanden en in hooi- en weilanden.
 235. *C. segetum* L. in zandigen grond op Wittenstein.

Cineraria L.

236. *C. pallustris* L. in moerassige landen bij Brunnepe, Grafhorst en den Roskam.

Senecio L.

237. *S. vulgaris* L. algemeen op bebouwde gronden en aan de wegen.
 238. *S. sylvaticus* L. in droge gronden bij Zalk en op de hoogte te Oosterhout.
 239. *S. crucifolius* L. aan den Straatweg en bij Zalk, zeldzaam aan de Singels.
 240. *S. Jacobaea* L. algemeen in weilanden.
 241. *S. aquaticus* Huds. in weilanden bij IJselmuiden, op het eiland, enz.
 242. *S. saracenicus* L. in landen langs den IJsel, aan den straatweg, bij Zalk, enz.
 243. *S. paludosus* L. in lage landen aan den IJsel, aan het Noorddiep en langs den straatweg.

Cirsium Tourn.

244. *C. lanceolatum* Scop. op verscheidene plaatsen aan wegen, veel aan 't Noorddiep.

245. *C. palustre* Scop. algemeen in vochtige hooi- en weilanden.
 246. *C. anglicum* Lam. in lage landen langs den Straatweg, enz.
 247. *C. arvensis* Scop. algemeen aan wegen, op bouwlanden, enz.

Carduus L.

248. *C. crispus* L. algemeen langs wegen, dijken enz.
 249. *C. nutans* L. op het eiland, langs den straatweg enz.

Lappa Tourn.

250. *L. major* Gärt. aan wegen, ruigten, enz.
 251. *L. minor* DC. met de vorige.
 252. *L. tomentosa* Lam. met de vorigen.

Centaurea L.

253. *C. Jacea* L. algemeen aan de wegen, in hooi- en weilanden, enz.
 γ . *lacera* Koch, veel bij den Roskam.
 δ . *commutata* Koch, met de hoofdsoort.
 254. *C. Cyanus* L. algemeen in koornvelden.

Lapsana L.

255. *L. communis* L. algemeen aan wegen en op onbebouwde gronden.

Arnoseris Gärt.

256. *A. pusilla* Gärt. op zandige bouwlanden in Oosterhout.

Cichorium L.

257. *C. Intybus* L. algemeen aan dijken en wegen.

Thrinicia Roth.

258. *T. hirta* Roth. op vele plaatsen aan de wegen en in weilanden.

Leontodon L.

259. *L. autumnalis* L. algemeen in weilanden en aan wegen.

β . *pratensis* Koch, aan de Singels.

Picris L.

260. *P. hieracioides* L. op verscheidene plaatsen bij Zalk en aan den Straatweg.

Tragopogon L.

261. *T. minor* Fries, aan dijken.
262. *T. pratensis* L. langs wegen, in hooilanden, veel aan het Herkenhoofd.

Hypochoeris L.

263. *H. glabra* L. op bouwlanden in Oosterhout en bij den Zandberg.
264. *H. radicata* L. aan wegen bij den Zandberg, aan den Straatweg bij de Koelucht, enz.

Taraxacum Juss.

265. *T. officinale* Wigg. algemeen in weilanden, aan wegen, enz.

Chondrilla L.

266. *Ch. juncea* L. op de hoogte te Oosterhout, vroeger bij den Zandberg langs bouwgrond; in de laatste jaren niet teruggevonden.

Sonchus L.

267. *S. oleraceus* L.
 α . *integrifolius* Wallr. veel in moeshoven, enz.
 β . *runcinatus* Koch, aan wegen.
268. *S. asper* Vill. in bebouwde gronden, moeshoven, enz.
269. *S. arvensis* L. langs de wegen en in bouwlanden niet zeldzaam.
270. *S. palustris* L. in lage hooilanden bij Brunnepe, aan den Straatweg, menigvuldig bij Zalk.

Crepis L.

271. *C. virens* Vill. γ . *agrestis* Koch, langs de wegen en in bouwlanden bij den Zandberg, aan den Straatweg, enz.

Hieracium L.

272. *H. Pilosella* L. algemeen in droge zandgronden. 285
 273. *H. Auricula* L. aan den Straatweg bij Wittenstein.
 274. *H. tridentatum* Fries, vroeger op de muren van
 het bolwerk; later niet teruggevonden.
 275. *H. umbellatum* L. op de hoogte bij Zalk. 280

Ordo **Campanulaceae.** 287

Jasione L.

276. *J. montana* L. veel op den Zandberg en de hoogte
 te Oosterhout.

Campanula L.

277. *C. rotundifolia* L. zeldzaam bij Oosterhout en aan
 den Straatweg. 288
 278. *C. rapunculoides* L. in bouwlanden, vooral in tui-
 nen, onder heggen, enz. 28
 279. *C. patula* L. zeldzaam tusschen het hout bij Zalk.
 280. *C. Rapunculus* L. op verscheidene plaatsen bij Zalk. 29

Specularia Heist.

281. *S. speculum* DC. in bouwlanden bij Zalk en langs
 den Straatweg.

Erica L.

282. *E. Tetralix* L. zeldzaam bij Zalk en aan den Straat-
 weg bij Wittenstein. 29

SUBCLASSIS **COROLLIFLORAE.** 29Ordo **Aquifoliaceae.** 29

Ligustrum L.

283. *L. vulgare* L. in heggen te Brunnepe.

Ordo **Gentianeae Juss.** 29

Menyanthes L.

284. *M. trifoliata* L. op verscheidene plaatsen in veen-
 achtige lage gronden. 29

Limnanthemum Gmel.

285. *L. Nymphoides* Link, in slooten en vaarten; menigvuldig in de grachten.

Erythraea Rich.

286. *E. Centaurium* Pers. aan den IJseldijk, in weilanden bij Zalk en op den Wilsummerwaard.

287. *E. pulchella* Fries, in vochtige grazige gronden op Sevelingen, de Greente en den Wilsummerwaard.

Ordo **Convolvulaceae.***Convolvulus* L.

288. *C. sepium* L. vrij algemeen in heggen en op beschaduwde plaatsen.

289. *C. arvensis* L. algemeen in bouwlanden, langs wegen, enz.

Cuscuta Tourmf.

290. *C. europaea* L. bij Zalk en in Oosterhout, woekerende op *Humulus*, *Tanacetum*, *Urtica dioica*, enz.

Ordo **Boragineae.***Asperugo* L.

291. *A. procumbens* L. langs heggen in IJselmuiden.

Borago L.

292. *B. officinalis* L. in moeshoeven, vroeger aan het Bolwerk, zeldzaam.

Lycopsis L.

293. *L. arvensis* L. op vele plaatsen in bouwlanden en aan de wegen.

Symphytum L.

294. *S. officinale* L. zeer algemeen op vochtige plaatsen aan wegen en in landen.

Echium L.

295. *E. vulgare* L. langs den grindweg bij Grafhorst.

Lithospermum L.

296. *L. officinale* L. onder boomen bij Zalk.
 297. *L. arvense* L. vrij algemeen in bouwlanden.

Myosotis L.

298. *M. palustris* With. α . *vulgaris* Prodr. algemeen in vochtige weilanden, aan slootkanten, enz.
 299. *M. strigulosa* Rchb. met de vorige in Broek en op 't eiland.
 300. *M. caespitosa* Schtz. bij Zalk in slooten.
 β . *gracilis* Prodr. met de vorige.
 301. *M. hispida* Schlt. in bouwlanden bij den Zandberg enz.
 302. *M. intermedia* LK. algemeen in bouwlanden en aan de wegen.
 β . *umbrosa* Prodr. met de vorige.
 303. *M. versicolor* Pers. β . *multicaulis* Prodr. zeldzaam bij den Zandberg.
 304. *M. stricta* Link, bij den Zandberg en aan den Straatweg.

Ordo **Solaneae.**

Solanum L.

305. *S. nigrum* L. langs de wegen, in moeshoven vrij algemeen.
 306. *S. Dulcamara* L. in heggen op vochtige plaatsen.

Hyoscyamus L.

307. *H. niger* L. zeldzaam bij Zalk; verwilderd in tuinen.

Datura L.

308. *D. Stramonium* L. bij Zalk en in een bouwland bij Grafhorst.

Ordo **Verbasceae.**

Verbascum L.

309. *V. Schraderi* Meijer, bij Zalk, soms in tuinen in de stad.

310. *V. thapsiforme* Schrad. β . *cuspidatum* Prodr. bij Zalk.
 311. *V. phlomoides* L. bij Zalk.
 312. *V. nigrum* L. bij Zalk.

Scrophularia L.

313. *S. nodosa* L. op beschaduwde plaatsen, bij IJselmuiden, Zalk en aan den Straatweg.
 314. *S. Balbisii* Hornem. aan slootkanten met de vorige.

Ordo **Antirrhineae.**

Linaria L.

315. *L. Cymbalaria* Mill. op oude muren in de stad.
 316. *L. minor* Desf. in bouwland langs den Straatweg, bij Zalk, enz.
 317. *L. vulgaris* Mill. op vele plaatsen langs de wegen.

Veronica L.

318. *V. Anagallis* L. vrij algemeen in slooten.
 γ . *minor* R. S. in slooten op 't Kamper-eiland.
 319. *V. Beccabunga* L. op vele plaatsen in vochtige gronden.
 δ . *minor* R. S. met de vorige.
 320. *V. Chamaedrys* L. algemeen op beschaduwde plaatsen en langs de wegen.
 321. *V. prostrata* L. op de hoogte te Grafhorst, langs den Straatweg, bij Zalk, enz.
 322. *V. latifolia* L. β . *minor* Prodr. aan den dijk tusschen de Koelucht en Zalk.
 323. *V. serpyllifolia* L. langs de Singels, bij den Zandberg, enz.
 324. *V. arvensis* L. in bouwlanden, moeshoven en aan de wegen, niet zeldzaam.
 325. *V. triphyllus* L. in bouwland aan den Straatweg en bij den Zandberg.
 326. *V. agrestis* L. op vele plaatsen in bouwlanden en moeshoven.

327. *V. hедераefolia* L. algemeen op kleigronden, in bouwlanden en moeshoven.

Limosella L.

328. *L. aquatica* L. aan den IJseloever bij Brunnepe.

Ordo **Orobancheae.**

Orobanche L.

329. *O. Galii* Duby, op een weiland bij Zalk, aan den Straatweg, den Veenendijk, enz., op de wortels van *Galium verum*.
330. *O. amethystea* Thuill. op de hoogte bij Grafhorst, op de wortels van *Eryngium campestre*.
331. *O. coerulea* Vill. aan den Zalkerdijk en in weiland bij Zalk, op wortels van *Achillea Millefolium*.

Ordo **Rhinanthaceae.**

Pedicularis L.

332. *P. palustris* L. zeer algemeen in vochtige wei- en hooilanden.

Rhinanthus L.

333. *R. minor* Ehrh. in hooilanden op 't Kamper-eiland, enz.
334. *R. major* Ehrh. algemeen in hooi- en weilanden.

Euphrasia L.

335. *E. officinalis* L. γ . *nemerosa* Koch, in weilanden bij Zalk.
336. *E. Odontides* L. aan wegen en in bouwlanden algemeen.

forma *breve-bracteata*, op 't Kampereiland.

Ordo **Labiatae.**

Mentha L.

337. *M. sylvestris* L. α . *vulgaris* Koch. *A. foliis subrugosis*, aan slootwallen, in Oosterhout, Zalk, enz.

338. *M. aquatica* L. algemeen in slooten en op vochtige gronden.
 339. *M. arvensis* L. α . *vulgaris* Prodr. in bouwland aan den Straatweg.

Lycopus L.

340. *L. europaeus* L. aan slootkanten, niet zeldzaam.

Salvia L.

341. *L. pratensis* L. aan dijken en in weilanden langs den IJssel menigvuldig, ook aan den Straatweg.

Thymus L.

342. *T. Serpyllum* L. α . *Chamaedrys* Prodr. op droge gronden op den Zandberg, bij Zalk en aan den Straatweg.

Calamintha Mönch.

343. *C. Acinos* Clairv. aan den Zalkerdijk, den Straatweg en op de hoogte bij Oosterhout.

Glechoma L.

344. *G. Hederacea* L. overal aan wegen, onder heggen, enz. forma *hirsuta*, met de vorige.

Lamium L.

345. *L. amplexicaule* L. in bouwlanden bij Zalk, den Zandberg, enz.

forma *clandestina*, met de vorige.

346. *L. purpureum* L. in bouwlanden, moeshoven, aan wegen, enz.

347. *L. maculatum* L. in heggen bij Zalk.

348. *L. album* L. algemeen langs de wegen, op ruwe plaatsen, enz.

Galeopsis L.

349. *G. Tetrahit* L. in bouwlanden, onder heggen, niet zeldzaam.

350. *G. versicolor* Curt. zeldzaam aan den Straatweg bij de Koelucht, in hooiland bij den Manenberg en langs bouwland in Oosterhout.

Stachys L.

351. *S. sylvatica* L. op beschaduwde plaatsen.
 352. *S. arvensis* L. in bouwlanden bij den Zandberg
 en bij Zalk.

β. *segetum* Prodr. bij IJselmuiden.

Marrubium L.

353. *M. vulgare* L. onder een heg op den Brink te Zalk.

Ballota L.

354. *B. foetida* Lam. op vele plaatsen aan de wegen.

Leonurus L.

355. *L. Cardiaca* L. in Oosterhout en bij Zalk, zeldzaam.

Scutellaria L.

356. *S. galericulata* L. op vochtige plaatsen vrij algemeen.

Prunella L.

357. *P. vulgaris* L. algemeen in weilanden, aan wegen, enz.

Ajuga L.

358. *A. reptans* L. langs den dijk buiten de Veenepoort.

Ordo **Verbenaceae.**

Verbena L.

359. *V. officinalis* L. aan wegen te Zalk, zeldzaam.

Ordo **Lentibularieae.**

Utricularia L.

360. *U. vulgaris* L. in slooten en moerassen aan het
 Noorddiep en langs den straatweg.

Ordo **Primulaceae.**

Lysimachia L.

361. *L. thyrsoflora* L. in moerassen langs het Noord-
 diep en in slooten aan den Zandberg.
 362. *L. vulgaris* L. op beschaduwde, vochtige plaatsen,
 ook te Zalk.

363. *L. Nummularia* L. algemeen in vochtige gronden.

Anagallis L.

364. *A. arvensis* L. in bouwlanden, tuinen, enz. niet zeldzaam.

β. *foliis floribusque superioribus ternis*, met de soort.

Hottonia L.

365. *H. palustris* L. algemeen in slooten.

Samolus L.

366. *S. Valerandi* L. aan slooten en in moerassen aan het Noorddiep en den Zwartendijk.

Glaux L.

367. *G. maritima* L. in hooi- en weilanden aan den Zwartendijk, Kampereiland, enz.

Ordo **Plumbagineae.**

Statice L.

368. *S. elongata* Hoffm. aan den Zwartendijk, in Dronthen, bij den Roskam, enz.

Ordo **Plantagineae.**

Plantago L.

369. *P. major* L. algemeen.

β. *minor* Prodr. op oude muren.

370. *P. media* L. algemeen.

371. *P. lanceolata* L. *z. vulgaris* Prodr. algemeen.

ε. *augustifolia* Prodr. met de vorige.

372. *P. maritima* L. *z. genuina* Prodr. op verscheidene plaatsen aan den Zwartendijk en in Dronthen.

SUBCLASSIS **MONOCHLAMYDEAE.**

Ordo **Amarantaceae.**

Amarantus L.

373. *A. Blitum* L. in moeshoven in de stad.

Ordo **Chenopodeae.***Chenopodium* L.

374. *C. murale* L. aan het Singel bij de Cellebroederspoort, enz.
375. *C. album* L. algemeen in bouwlanden, moeshoven, aan ruigten, op mestvaalten, enz.
 α . *spicatum* Koch.
 β . *cymigerum* Koch.
376. *C. Ficifolium* Sm. aan den Zwartendijk, in 't Plantsoen, enz.
377. *C. polyspermum* L. in bouwlanden te Zalk, aan de Singels, enz.
 α . *cymoso-racemosum* Koch.
 β . *spicato-racemosum* Koch.
378. *C. glaucum* L. aan mesthoopen bij Grafhorst, tusschen steenen in de Groenestraat en aan het Singel.

Blitum L.

379. *B. rubrum* Rebh. aan wegen, waterkanten, aan den Zwartendijk, Broek, Singels, enz.

Atriplex L.

280. *A. patula* L. op vele plaatsen aan de wegen.
381. *A. latifolia* Wahl. algemeen aan de wegen.
 β . *microcarpa* Koch.
 γ . *salina* Koch, aan de Singels.
382. *A. littoralis* L. aan den Zwartendijk, Herkenhoofd enz.

Ordo **Polygoneae.***Rumex* L.

383. *R. Hydrolapathum* Huds. algemeen aan slootkanten en op moerassige plaatsen.
384. *R. crispus* L. algemeen in hooilanden en aan wegen.
385. *R. obtusifolius* L. op beschaduwde plaatsen aan de wegen.
386. *R. conglomeratus* Murr. aan slootwallen in den Nieuwenweg, Oosterhout, enz.

387. *R. maritimus* L. aan wegen en slootkanten op vele plaatsen.
 388. *R. Acetosa* L. algemeen in hooi- en weilanden en aan de wegen.
 389. *R. Acetosella* L. zeer algemeen in droge gronden.
 α . *vulgaris* Koch.
 β . *angustifolius* Koch.

Polygonum L.

390. *P. amphibium* L.
 α . *glabratum*, forma I. *natans* Prodr. in slooten in Broek.
 β . *fluitans* Prodr. in slooten aan den grindweg naar Zwolle en in Broek.
 γ . *hirtulum*, forma I. *terrestris* Prodr. aan den Straatweg.
 forma II. *paludosa* Prodr. bij Zalk.
 " III. *maritima* Prodr. aan wegen en op bouwlanden.
 391. *P. pallidum* With. in bouwlanden, aan wegen, enz.
 α . *vulgatum*, α . *ramosum* Prodr.
 b . *simplex* Prodr.
 392. *P. nodosum* Pers. algemeen aan wegen.
 β . *vulgatum*, α . *genuinum* Prodr.
 b . *angustifolium* Prodr.
 393. *P. Persicaria* L. algemeen aan wegen en in bouwlanden.
 Subsp. 2 Prodr. (*P. Persicaria biforme* Whlb.)
 Kampereiland.
 et forma *hybrida*, α . *P. dubio-Persicaria* Braun, IJselmuiden.
 394. *P. mite* Schrank. algemeen in en langs slooten.
 forma α . *patens* Braun, vrij algemeen.
 " b . *rectum* Braun, aan de Singels.
 " c . *simplex* Braun, IJselmuiden.
 " h . *effusum* de Br. in moestuinen.
 395. *P. Hydropiper* L. algemeen in en langs slooten.

396. *P. aviculare* L. algemeen aan wegen.
 α. triviale Rchb.
 β. erectum L.
397. *P. Convolvulus* L. algemeen in bouwlanden en in heggen. 41
398. *P. dumetorum* L. op de hoogte bij Zalk en op Wittenstein.
399. *P. Fagopyrum* L. op onderscheidene plaatsen verwilderd. 41
400. *P. tartaricum* L. op Wittenstein. 41

Ordo **Euphorbiaceae.**

Euphorbia L.

401. *E. Helioscopia* L. op bouwlanden en in moeshoven. 41
402. *E. palustris* L. in hooilanden bij de Roskam, in Oosterhout, bij Zalk, enz.
403. *E. Gerardiana* Jacq. aan den Straatweg en veel bij Zalk.
404. *E. Cyparissias* L. menigvuldig langs den IJsel bij Zalk. 41
405. *E. Esula* L. op verscheidene plaatsen aan den Straatweg, enz. 41
406. *E. Peplus* L. algemeen in moeshoven en op bouwlanden. 41

Ordo **Urticeae.**

Urtica L.

407. *U. urens* L. algemeen in moeshoven, onder heggen, aan wegen, enz. 419
408. *U. dioica* L. algemeen aan de wegen. 420

Humulus L.

409. *H. Lupulus* L. vrij algemeen in heggen en hakhout. 421

Ulmus L.

410. *U. campestris* L. langs de wegen aangeplant. 422
411. *U. suberosa* Ehrh. in heggen te Brunnepe en IJselmuiden. 423

Ordo **Juglandeae.**

Juglans L.

412. *J. regia* L. aangeplant; aan den Zalkerdijk, enz.

Ordo **Cupuliferae.**

Fagus L.

413. *F. sylvatica* L. bij Zalk, hier en daar aangeplant.

Quercus L.

414. *Q. pedunculata* Ehrh. bij Zalk, langs wegen aangeplant.

Corylus L.

415. *C. Avellana* L. bij Zalk en in Oosterhout.

Ordo **Salicineae.**

Salix L.

416. *S. fragilis* L. var. γ . *Russeliana* Sm. aan den Zwartendijk, bij de Roskam, enz.

417. *S. alba* L. algemeen aan waterkanten.

418. *S. amygdalina* L. aan den Straatweg, bij IJselmuiden, op 't Kampereiland, enz.

α . *discolor* Koch.

β . *concolor* Koch.

419. *S. purpurea* L. menigvuldig aan den IJsel bij Zalk.

β . *Helix* L. aan den Straatweg.

420. *S. viminalis* L. aan slootkanten aan den Straatweg, bij den Zandberg, enz.

β . *augustifolia* Prodr. bij den Zandberg.

421. *S. stipularis* Sm. met de vorige aan den Zandberg, in Brunnepe, enz.

422. *S. cinerea* L. op onderscheidene plaatsen, vooral aan den Straatweg.

β . *aquatica* Sm. aan den Straatweg.

423. *S. repens* L.

α . *vulgaris* Koch, op het Kampereiland.

β . *fusca* Sm. ter zijde van het Kerkhof.

Populus L.

424. *P. tremula* L. aangeplant.
 425. *P. pyramidalis* Roz. aangeplant.

Ordo **Betulineae.**

Betula L.

426. *B. pubescens* Ehrh. bij Zalk.

Alnus Tourn.

427. *A. glutinosa* Gärtn. algemeen langs waterkanten.

Ordo **Myricaceae.**

Myrica L.

428. *M. Gale* L. in lage landen aan den Straatweg
 voorbij Wittenstein.

Ordo **Coniferae.**

Pinus L.

429. *P. sylvestris* L. op weinige plaatsen aangeplant.
 430. *P. Abies* L. als de vorige.

CLASSIS **MONOCOTYLEDONEAE.**Ordo **Hydrocharideae.**

Stratiotes L.

431. *S. aloides* L. algemeen in stilstaand water.

Hydrocharis L.

432. *H. Morsus ranae* L. algemeen in slooten, enz.

Elodea Rich.

433. *E. canadensis* Mich. hier en daar in slooten.

Ordo **Alismaceae.**

Alisma L.

434. A. Plantago L. algemeen in slooten, enz.
 β. lanceolatum Koch, Kampereiland, enz.

Sagittaria L.

435. S. sagittifolia L. algemeen in stilstaande wateren.

Ordo **Butomeae.**

Butomus L.

436. B. umbellatus L. vrij algemeen in slooten en langs vaarten.

Ordo **Juncagineae.**

Triglochin L.

437. T. maritimum L. in hooi- en weilanden op 't Kampereiland, aan den Zwartendijk, enz.
 438. T. palustre L. niet zeldzaam in vochtige landen.

Ordo **Potameae.**

Potamogeton L.

439. P. natans L. in stilstaande wateren.
 440. P. lucens L. in de Celleswetering, Trekvaart, op 't Kampereiland in slooten, enz.
 441. P. perfoliatus L. in den IJsel, Burgel en grachten.
 442. P. crispus L. in slooten in Broek, Kamperveen, de Trekvaart, enz.
 443. P. acutifolium Link, in slooten bij Zalk.
 444. P. obtusifolius M. et K. in de Trekvaart.
 445. P. pusillus L. β. vulgaris Fries, in slooten op 't Kampereiland.
 446. P. pectinatus L. α. genuinus Prodr. in de Celleswetering, Burgel, grachten en in slooten op 't Kampereiland.
 447. P. densus L. in slooten langs de Singels en in het Broek.

Ordo **Lemnaceae.***Lemna* L.

448. *L. trisulca* L. algemeen in stilstaande wateren.
 449. *L. polyrrhiza* L. in slooten in Broek.
 450. *L. minor* L. algemeen in stilstaande wateren.
 451. *L. gibba* L. op vele plaatsen met de vorige.

Ordo **Typhaceae.***Typha* L.

452. *T. angustifolia* L. in moerassen, slooten en langs den IJssel op vele plaatsen.
 453. *T. latifolia* L. met de vorige.

Sparganium L.

454. *S. ramosum* Huds. algemeen in slooten en moerassen.
 455. *S. simplex* Huds. in slooten aan de Singels, in het Broek, enz.

Ordo **Aroideae.***Acorus* L.

456. *A. Calamus* L. hier en daar in slooten, veel in de Trekvaart.

Ordo **Orchideae.***Orchis* L.

457. *O. latifolia* L. veel in vochtige hooilanden langs den Straatweg en op 't Kampereiland.

Epipactis Rich.

458. *E. latifolia* All. aan den straatweg bij Wittenstein 1843; later niet teruggevonden.

Ordo **Irideae.***Iris* L.

459. *I. Pseudacorus* L. algemeen in slooten en op lage landen.

Ordo **Amaryllideae.**

Galanthus L.

- 460.
- G. nivalis*
- L. aan een slootwal in Oosterhout.

Ordo **Asparageae.**

Convallaria L.

- 461.
- C. multiflora*
- L. zeldzaam onder boomen te Zalk.

Ordo **Liliaceae.**

Ornithogalum L.

- 462.
- O. umbellatum*
- L. aan de Singels, den Straatweg, menigvuldig bij Zalk, enz.

Gagea Salisb.

- 463.
- G. stenopetala*
- Rchb. aan den Straatweg en in Oosterhout, zeldzaam.

Allium L.

- 464.
- A. vineale*
- L.
- β
- .
- capsuliferum*
- Koch, op vele plaatsen aan de Singels, bij den Zandberg, enz.
-
- 465.
- A. scorodoprasum*
- L. menigvuldig bij Zalk en in rietland aan den IJssel buiten de Veenpoort.
-
- 466.
- A. oleraceum*
- L. op de hoogte bij Zalk.

Ordo **Colchicaceae.**

Colchicum L.

- 467.
- C. autumnale*
- L. op het Kampereiland en op uiterwaarden langs den IJssel, sporadisch.

Ordo **Juncaceae.**

Juncus L.

- 468.
- J. conglomeratus*
- L. algemeen op vochtige plaatsen.
-
- 469.
- J. effusus*
- L. algemeen op vochtige beschaduwde plaatsen.
-
- 470.
- J. glaucus*
- Ehrh. op vele plaatsen aan slooten, enz.

471. *J. obtusiflorus* Ehrh. in slooten langs den Straatweg onder Kamperveen.
 472. *J. sylvaticus*. Reich. in slooten te Kamperveen.
 473. *J. lamprocarpos* Ehrh. zeer algemeen in moeras-sige gronden.
 474. *J. compressus* Jacq. in graslanden langs den IJssel, veel bij Wilsum.
 475. *J. bufonius* L. algemeen op vochtige gronden.

Luzula D.C.

476. *L. campestris* D.C. algemeen op droge gronden, in zandige weilanden, enz.

Ordo **Cyperaceae.**

Heleocharis R. Br.

477. *H. uniglumis* Link. zeer algemeen in slooten en op vochtige gronden.

Scirpus L.

478. *S. lacustris* L. menigvuldig in moerassen en slooten, langs den IJssel, enz.
 479. *S. Tabernaemontani* Gm. op sommige plaatsen met de vorige.
 480. *S. Rothii* Hoppe, in lage landen aan het Noorddiep niet zeldzaam.
 481. *S. maritimus* L. menigvuldig langs den IJssel en het Noorddiep.

β . *compactus* Koch, in vochtige gronden op verscheidene plaatsen.

482. *S. sylvaticus* L. menigvuldig langs den IJssel en op 't Kampereiland langs slooten.
 483. *S. compressus* P. op Sevelingen.

Eriophorum L.

484. *E. angustifolium* Roth. algemeen in vochtige gronden, vooral onder Kamperveen.

Carex L.

485. *C. disticha* Huds. in vochtige gronden en aan slootkanten.

486. *C. arenaria* L. achter den Zandberg en op de hoogte van Oosterhout.
487. *C. vulpina* L. op vele plaatsen in en langs slooten.
488. *C. muricata* L. aan den Zalkerdijk, Zwartendijk, de Singels, zeldzaam bij den Zandberg.
489. *C. paniculata* L. aan slootkanten onder IJselmuiden en bij Zalk.
490. *C. vulgaris* Fries, algemeen in vochtige hooilanden.
491. *C. proluxa* Fries, in slooten onder IJselmuiden, in de Trekvaart, op 't Haatland, enz.
492. *C. acuta* L. algemeen in slooten.
493. *C. praecox* Jacq. aan den Straatweg tegenover Wilsom, zeldzaam.
494. *C. panicea* L. vrij algemeen in hooilanden langs den IJsel en het Noorddiep.
495. *C. glauca* Scop. in vochtige gronden, veel op Sevelingen.
496. *C. flava* L. in hooilanden in het Zalkerbroek en Kamperveen.
497. *C. distans* L. in hooi- en weilanden op het Kamper-eiland, langs den IJsel, aan de Singels, enz.
498. *C. Pseudocyperus* L. in een sloot in den Nieuwenweg bij den Zandberg en achter den Manenberg.
499. *C. ampullacea* Good. in slooten langs hooiland aan den Straatweg.
500. *C. vesicaria* L. op uiterwaarden langs den IJsel te Zalk.
501. *C. paludosa* Good. aan slooten op het Kamper-eiland, in den Nieuwenweg, bij Oosterhout, enz.
502. *C. riparia* Curt. algemeen in en langs slooten.
503. *C. hirta* L. algemeen in vochtige zandgronden.

Ordo **Gramineae.**

Panicum L.

504. *P. glabrum* Gaud. menigvuldig in bouwland bij den Zandberg.
505. *P. Crus Galli* L. in bouwlanden bij Grafhorst, IJselmuiden en Kamperveen.

Setaria P.B.

506. *S. viridis* P.B. in bouwlanden bij den Zandberg en Kamperveen.

Phalaris L.

507. *P. canariensis* L. aan de Singels en te Brunnepe, zeldzaam.
508. *P. arundinacea* L. algemeen in vochtige gronden en aan waterkanten.

Hierochloa Gm.

509. *H. odorata* Wahl. algemeen in vochtige gronden en aan waterkanten.

Anthoxanthum L.

510. *A. oderatum* L. vrij algemeen in hooi- en weilanden.

Alopecurus L.

511. *A. pratensis* L. algemeen in hooilanden en aan de wegen.
512. *A. agrestis* L. in en langs bouwlanden aan den Straatweg, bij Zalk, enz.
513. *A. bulbosus* L. aan de Singels.
514. *A. geniculatus* L. algemeen in vochtige gronden.

Phleum L.

515. *P. pratense* L. algemeen in hooi- en weilanden en aan de wegen.

β. nodosum L. in Oosterhout.

Cynodon Rich.

516. *C. Dactylon* Pers. Hoogte bij Grafhorst.

Agrostis L.

517. *A. stolonifera* L. in beschaduwde gronden bij den Zandberg, in Oosterhout, enz.

β. gigantea Koch. aan slootwallen in Oosterhout.

ε. aristata Prodr. bij den Zandberg.

518. *A. vulgaris* With. algemeen in weilanden.

β. aristata Prodr. met de vorige.

519. *A. canina* L. bij Zalk in vochtige zandgronden.

Apera P. B.

520. *A. Spica venti* P. B. algemeen in koorlanden.

Calamagrostis Roth.

521. *C. lanceolata* Roth. aan beschaduwde slootwallen te IJselmuiden en Zalk.

522. *C. Epigeios* Roth. menigvuldig bij Zalk, zeldzaam aan den Straatweg.

Phragmites Trin.

523. *P. communis* Trin. algemeen aan waterkanten, langs den IJsel en in moerassen.

Aira L.

524. *A. caespitosa* L. algemeen in hooilanden op 't Kampereiland, bij IJselmuiden, langs den Straatweg, enz.

Corynephorus P. B.

525. *C. canescens* P. B. op den Zandberg en de hoogte bij Oosterhout.

Holcus L.

526. *H. lanatus* L. algemeen in hooilanden en aan wegen.

527. *H. mollis* L. op beschaduwde plaatsen in Oosterhout.

Arrhenatherum P. B.

528. *A. elatius* M. & K. zeer algemeen in vruchtbare gronden.

Avena L.

529. *A. sativa* L. hier en daar verwilderd.

530. *A. strigosa* Schreb. buiten de Veenepoort verwilderd.

531. *A. pubescens* L. in sommige hooilanden langs den Straatweg en bij Zalk.

532. *A. flavescens* L. in hooiland aan den IJsel bij Zalk.

533. *A. caryophylla* Wigg. in schrale gronden op en om den Zandberg.

534. *A. praecox* P. B. op zandgrond onder Kamperveen.

Briza L.

535. *B. media* L. algemeen in vruchtbare weilanden.

Poa L.

536. *P. annua* L. allerwege op bebouwde en onbebouwde plaatsen, tusschen steenen, enz.
537. *P. nemoralis* L. op beschaduwde plaatsen bij den Zandberg en Zalk.
 β . *firmula* Koch, te Zalk met de soort.
538. *P. fertilis* Host. op vochtige plaatsen onder boomen bij Zalk.
539. *P. trivialis* L. algemeen in vochtige weilanden.
540. *P. pratensis* L. algemeen in hooi- en weilanden.
 α . *latifolia* Weihe, met de soort.
 γ . *angustifolia* Gaun. et α . *variegata* Prodr. bij den Zandberg.
541. *P. compressa* L. algemeen op oude muren.

Glyceria R.Br.

542. *G. spectabilis* M. et K. algemeen aan slooten en in moerassen.
543. *G. fluitans* R.B. algemeen in en aan slooten.
544. *G. distans* Wahlb. aan wegen en dijken naar den zeekant, vrij algemeen.
545. *G. aquatica* Presl. in slooten bij den Zandberg, IJselmuiden, aan de gracht langs de Singels, enz.

Sclerochloa P.B.

546. *S. procumbens* P.B. aan den Zwartendijk.

Dactylis L.

547. *D. glomerata* L. algemeen in weilanden en aan wegen.

Cynosurus L.

548. *C. cristatus* L. algemeen in vruchtbare graslanden.

Festuca L.

549. *F. duriuscula* L. in droge gronden in hooi- en weilanden, langs de wegen, enz.
 β . *glauca* Schrad. in den Nieuwenweg en bij den Zandberg.

550. *F. rubra* L. in weilanden bij den Zandberg, bij Zalk, enz.
 γ . *dumetorum* Prodr. met de soort bij den Zandberg.
551. *F. gigantea* Vill. op beschaduwde plaatsen bij den Zandberg, IJselmuiden en Oosterhout.
552. *F. arundinacea* Schreb. aan slootwallen in den Nieuwenweg.
553. *F. elatior* L. algemeen in hooi- en weilanden, aan de wegen, enz.

Bromus L.

554. *B. secalinus* L. in koornvelden te Zalk.
555. *B. commutatus* Schrad. in hooilanden en aan de Singels.
556. *B. mollis* L. menigvuldig in hooilanden en aan wegen.
557. *B. inermis* Leyss, langs bouwlanden bij Zalk.
558. *B. sterilis* L. algemeen aan de wegen, enz.

Triticum L.

559. *T. vulgare* Vill. bij Zalk en aan den Straatweg verwilderd.
560. *T. repens* L. α . *vulgare* Prodr. algemeen in zandgronden.
 β . *glaucum* Prodr. aan de Singels.
561. *T. caninum* Schreb. menigvuldig te Zalk, soms aan de wegen.

Secale L.

562. *S. Cereale* L. in 't groot verbouwd en verwilderd.

Elymus L.

563. *E. arenarius* L. in zandgronden achter het Kerkhof.

Hordeum L.

564. *H. vulgare* L. verbouwd en soms verwilderd.
565. *H. murinum* L. overal langs de wegen.
566. *H. secalinum* Schreb. in hooilanden op het Kampereiland, aan den Zwartendijk, enz.

Lolium L.

567. *L. perenne* L. algemeen in weilanden en langs de wegen.

a. tenue, met de soort.

b. ramosum, zeldzaam aan de Singels.

CLASSIS ACOTYLEDONEAE VASCULARES.

Ordo **Equisetaceae.**

Equisetum L.

568. *E. arvense* L. algemeen op vochtige zandige akkers en weilanden.

569. *E. palustre* L. langs slooten, in drassige weilanden, enz.

570. *E. limosum* L. in slooten en op moerassige plaatsen.

571. *E. hyemale* L. bij Zalk.

Ordo **Filices.**

Polypodium L.

572. *P. vulgare* L. op oude boomstammen in Oosterhout, IJselmuiden, Grafhorst, enz.

Polystichum Roth.

573. *P. Filix mas* Roth. op de hoogte van Oosterhout en te Zalk.

574. *P. spinulosum* D.C. β . *dilatatum* Koch, aan een slootwal bij den Zandberg.

Asplenium L.

575. *A. Filix femina* Bernh. Straatweg voorbij Wittenstein, zeldzaam.

576. *A. Ruta muraria* L. algemeen aan oude muren.

PLANTAE CELLULARES.

57

57

57

58

58

58

58

58

58

58

CLASSIS ACOTYLEDONEAE.

SUBCLASSIS MUSCI FRONDOSI.

Sectio MUSCI PLEUROCARPI.

Ordo **Hypnaceae camptocarpae.**

Hylocomium Schpr.

577. *H. splendens* B. et S. op de hoogte bij Grafhorst, den Zandberg en te Zalk.

Hypnum Dill.

578. *H. squarrosum* L. zeer algemeen in schrale weilanden, langs wegen, enz.
579. *H. triquetrum* L. in zandgrond ter zijde van het Kerkhof en bij Zalk.
580. *H. fluitans* Dill. in slooten en moerassen bij Kamperveen, 't Herkenhoofd, op 't Kampereiland, enz.
581. *H. cupressiforme* L. zeer algemeen op alle gronden, boomstammen, daken, muren, enz.
582. *H. cuspidatum* L. algemeen op vochtige gronden.
583. *H. purum* L. bij den Zandberg, te Zalk, enz.

Brachythecium Schpr.

584. *B. salebrosum* Schpr. op boomstammen in Oosterhout.
585. *B. Mildeanum* Schpr. in vochtige veengronden aan de Singels, in Dronthen, bij IJselmuiden achter de Schietbaan, enz.
586. *B. velutinum* B. et S. algemeen op beschaduwde plaatsen aan boomstammen, op den grond, op steenen, enz.

587. *B. rutabulum* B. et S. algemeen op den grond, aan boomen, op steenen, enz.
 588. *B. albicans* B. et S. op zandgrond bij den Zandberg, Grafhorst, Zalk, enz.

Camphothecium Schpr.

589. *C. lutescens* B. et S. op zand- en veengronden, aan den Zandberg, den Straatweg, bij Zalk, enz.

Amblystegium Schpr.

590. *A. serpens* B. et S. algemeen aan den voet van boomen te IJselmuiden, aan den Straatweg, enz.
 591. *A. radicale* B. et S. op vochtige gronden en aan den voet van boomen te IJselmuiden, aan den Straatweg, enz.
 592. *A. flicinum* Lindb. op natte kleigronden op 't Kampereiland.
 593. *A. riparium* B. et S. op vochtige gronden, aan vonders, palen, enz.

Eurhynchium Schpr.

594. *E. striatum* B. et S. onder boomen bij Zalk.
 595. *E. piliferum* B. et S. op den grond, op boomen, in de Buitensocieteit, aan den Straatweg, bij Zalk, enz.
 596. *E. praelongum* B. et S. op verschillende plaatsen op den grond en aan den voet van boomstammen.
 597. *E. Stokesii* B. et S. menigvuldig onder boomen aan den Zandberg, den Straatweg, te Zalk, enz.
 598. *E. confertum* B. et S. op boomstammen en op den grond bij IJselmuiden en Oosterhout.
 599. *E. megapolitanum* B. et S. vrij algemeen op grazige plaatsen, beschoeiingen, enz.
 600. *E. rusciforme* B. et S. op palen en beschoeiingen aan den IJsel, aan boomen en op den grond te IJselmuiden, aan den Straatweg, enz.

Thamnium Schpr.

601. *Th. alopecurum* B. et S. op den grond en aan boomtronken te Zalk.

Ordo **Hypnaceae orthocarpae.***Pylaisia* Schpr.

602. *P. polyantha* Schpr. op boomen, vooral wilgen, bij den Zandberg, bij Grafhorst, IJselmuiden en in de Buitensocieteit.

Homalothecium Schpr.

603. *H. sericeum* Br. et Schp. algemeen op boomstammen, muren, daken, enz.

Climacium W. et M.

604. *C. dendroides* W. et M. ter zijde van en op het Kerkhof en op de hoogte bij Grafhorst.

Leucodon Schw.

605. *L. sciuroides* Schw. vrij algemeen aan boomstammen; aan een appelboom met vrucht.

Ordo **Neckeraceae.***Homalia* Brid.

606. *H. trichomanoides* B. et S. aan den voet van boomen en op den grond bij Zalk.

Neckera Hdw.

607. *N. complanata* B. et S. bij Zalk veel aan boomtronken.

Ordo **Fontinalaceae.***Fontinalis* Dill.

608. *F. antipyretica* L. in slooten bij Brunnepe, in de Maten, aan beschoeiingen in den IJsel bij 't Herkenhoofd, enz.

Ordo **Thuidiaceae.***Thuidium* Schpr.

609. *Th. tamariscinum* B. et S. aan den Straatweg en bij Zalk.

610. *Th. abietinum* B. et S. in zandige gronden te Zalk, bij den Zandberg en op hoogte bij Grafhorst.

Anomodon H. et Tayl.

611. *A. viticulosus* B. et S. menigvuldig aan boomstammen te Zalk.

Leskea Hedw.

612. *L. polycarpa* Ehrh. op vele plaatsen aan boomstammen, beschoeijingen, enz.

β. paludosa Schpr. aan boomen te Zalk.

Sectio MUSCI ACROCARPI.

Ordo **Polytrichaceae.**

Polytrichum L.

613. *P. commune* L. *β. perigonale* B. et S. op veengrond bij den Roskam.

614. *P. piliferum* Schreb. op de hoogte te Oosterhout en bij Zalk.

615. *P. juniperinum* Willd. op zandgrond bij den Zandberg, op de hoogte bij Grafhorst, enz.

Atrichum P. Beauv.

616. *A. undulatum* P. Beauv. op de hoogte te Oosterhout, bij den Roskam en in een tuin in den Nieuwenweg.

Ordo **Bryaceae.**

Mnium L.

617. *M. rostratum* Schrad. onder boomen in de Buitensocieteit, aan 't Herkenhoofd, te Zalk, enz.

618. *M. cuspidatum* Hdw. te Zalk op vochtigen grond en op boomwortels.

619. *M. affine* Schwaegr. onder boomen op den grond te Zalk.

620. *M. undulatum* Neck. op den grond aan den Straatweg en te Zalk.

621. *M. hornum* L. op zand- en veengrond, aan den Zandberg, te Oosterhout, Zalk, aan den Straatweg, enz.

Bryum L.

622. *B. pendulum* Schp. in zand- en veengrond, op steenen, aan het Noorddiep, aan de Singels, Zandberg, enz.
623. *B. bimum* Schreb. op 't Kampereiland, langs het Noorddiep.
624. *B. caespitium* L. op vele plaatsen op den grond, op muren, enz.
625. *B. argenteum* L. algemeen op vochtige gronden, muren, daken, enz.
626. *B. capillare* Hedw. op den grond, boomwortels, steenen, daken, enz. op vele plaatsen.
627. *B. roseum* Schrb. onder boomen te Zalk.

Leptobryum Schimp.

628. *L. pyriforme* Hedw. op de vroegere bolwerken, later niet wedergevonden.

Ordo **Funariaceae.**

Funaria Schreb.

629. *F. hygrometrica* Hedw. op vele plaatsen en op verschillende gronden.

Physcomitrium Brid.

630. *Ph. pyriforme* Brid. algemeen op vochtige gronden.

Ordo **Grimmiaceae.**

Orthotrichum Hedw.

631. *O. anomalum* Hedw. aan den muur langs den Bovenhaven.
632. *O. tenellum* Bruch. op wilgen en iepen, aan de Singels, te Oosterhout, aan den Zwolschen dijk enz.
633. *O. affine* Schr. algemeen aan boomstammen, ook op basalt.
634. *O. fastigiatum* Bruch. op wilgen te IJselmuiden achter de schietbaan.

635. *O. diaphanum* Schad. vrij algemeen op verschillende boomstammen.
 636. *O. leiocarpon* B. et S. aan populieren in het Plantsoen.
 637. *O. Lyellii* Hook. aan wilgen en populieren in Oosterhout, bij den Zandberg, aan den Straatweg enz.

Ulothia Mohr.

638. *U. crispa* Brid. op boomen in Oosterhout.

Zygodon H. et Tayl.

639. *Z. viridissimus* Brid. op stammen van verschillende boomen, aan het Singel, Oosterhout, aan den IJسدijk naar Wilsum, enz.

Grimmia Ehrh.

640. *G. pulvinata* Sm. algemeen op daken, muren, steenen, enz.

Ordo **Trichostomaceae.**

Ceratodon Brid.

641. *C. purpureus* Brid. algemeen in zand- en veengronden, op rieten daken, enz.

Barbula W. et M.

642. *B. muralis* Hdw. algemeen aan oude muren, op daken, aan de Singels op den grond.

var. *aestiva*. B. S. met de soort aan en op muren.

643. *B. unguiculata* Hdw. op vochtigen grond bij IJselmuiden, Oosterhout, aan den Straatweg, enz.

644. *B. subulata* Brid. op den grond bij IJselmuiden, in de Buitensocieteit, bij Zalk, enz.

645. *B. laevipila* Br. & Sch. algemeen aan boomstammen en op den muur langs den Bovenhaven.

646. *B. papillosa* Wils. op populieren en op iepen aan de Singels en in 't plantsoen.

647. *B. ruralis* Hdw. op zandgrond bij den Zandberg, op 't Kampereiland, te Oosterhout, enz.

648. *B. intermedia* Wils. var. *pulvinata* Milde, op een muur van de vroegere bolwerken.

Pottia Ehrh.

649. *P. truncata* Turn. op den grond aan de Singels en in de Buitensocieteit.

650. *P. Heimii* Turn. op kleigrond bij Zalk.

651. *P. lanceolata* C. Müll. zeldzaam op kleigrond aan den IJsel.

var. *intermedia* Milde, met de soort.

Phascum L.

652. *Ph. cuspidatum* Schreb. op zand- en kleigrond, veel in de Buitensocieteit.

Ordo **Fissidentaceae.**

Fissidens Hdw.

653. *F. crassipes* Wils. aan in den IJsel staande palen bij den Mastenbroeker sluis en aan 't Herkenhoofd, ook daar op den grond.

654. *F. taxifolius* Wils. op kleigrond aan den Straatweg en in de Buitensocieteit.

Ordo **Weisiaceae.**

Dicranum Hdw.

655. *D. fuscescens* Turn. op de hoogte te Oosterhout.

656. *D. scoparium* Hdw. op zandgrond bij Zalk.

Dicranella Schpr.

657. *D. cerviculata* Schpr. op veengrond bij den Roskam.

SUBCLASSIS **HEPATICAE.**

Sectio **MARCHANTIEAE.**

Ordo **Jecorarieae.**

Marchantia L.

658. *M. polymorpha* L. op vochtige gronden, tusschen steenen, in tuinen, enz.

*Sectio JUNGERMANNIEAE.*Ordo **Metzgerieae.**

Metzgeria Raddi.

659. *M. furcata* Nees. var. *α. minor* Prodr. aan Boomstammen te Zalk.

Ordo **Aneureae.**

Aneura Dumort.

660. *A. multifida* Dum. *α. ambrosioides* Rabenh. op veengrond bij den Roskam.

Ordo **Jubuleae.**

Frullania Raddi.

661. *Fr. dilatata* Nees. algemeen aan boomstammen.

Ordo **Platyphyllae.**

Radula Nees.

662. *R. complanata* Dum. aan boomstammen om de stad en te Zalk.

Ordo **Jungermannideae.**

Lophocolea Nees.

663. *L. bidentata* Nees, aan den Straatweg en bij Zalk.

SUBCLASSIS LICHENES.

*LICHENES HETEROMERICI.*Ordo **Thamnoblasi.**

FAM. USNEACEAE.

Cornicularia Ach.

664. *C. aculeata* Schreb. op de hoogte te Oosterhout.

Evernia Ach.

665. *E. prunastri* Ach. aan boomstammen in Oosterhout.
 β . *arenaria* Fr. (Prodromus) op de hoogte
 te Oosterhout op den grond.

Ramalina Ach.

666. *R. fraxinea* Fr. α . *ampliata* Ach. aan boomstam-
 men om den Zandberg, Oosterhout, enz.
 667. *R. fraxinea* Fr. β . *fastigiata* Ach. met de vorige.
 668. *R. farinacea* Fr. aan eiken om den Zandberg en
 in Oosterhout.
 669. *R. pollinaria* Ach. menigvuldig aan eiken.

FAM. CLADONIACEAE.

Cladonia Hoffm.

670. *C. rangiferina* Hoffm. op zandgrond te Oosterhout,
 Grafhorst, op den Zandberg, enz.
 671. *C. verticillata* Flk. β . *cervicornis* Flk. bij den
 Zandberg.
 672. *C. gracilis* Coem. op de hoogte te Oosterhout.
 673. *C. pyxidata* Fr. hier en daar in zandgronden, op
 holle wilgen, enz.
 674. *C. fimbriata* Fr. in zandgronden en op oud hout,
 te Zalk en bij 't Kerkhof.
 675. *C. squamosa* Hoffm. op den Zandberg en bij 't
 Kerkhof.
 676. *C. furcata* Fr. β . *racemosa* Flk. menigvuldig in
 schrale gronden.
 δ . *subulata* Flk. op de hoogten te Graf-
 horst en te Oosterhout.
 677. *C. rangiformis* Hoffm. aan zandige wallen te Ooster-
 hout en op 't Kerkhof.

Ordo **Phylloblasti.**

FAM. PARMELIACEAE.

Parmelia Ach.

678. *P. perlata* Ach. aan eiken om den Zandberg, zeld-
 zaam.

679. *P. tiliacea* Fr. et forma *scortea* Ach. menigvuldig aan eiken, ook aan iepen.
680. *P. saxatilis* Fr. α . *retiruga* Th. Fr. algemeen aan boomstammen.
 β . *sulcata* Nyl. met de soort.
681. *P. Acetabulum* Dub. algemeen aan boomstammen.
682. *P. olivacea* Ach. algemeen aan boomstammen.
683. *P. caperata* Ach. aan beuken te Zalk, eiken bij den Zandberg en op een appelboom te Oosterhout.

Physcia Fr.

684. *Ph. ciliaris* DC. (*Parmelia ciliaris* Ach.) algemeen aan boomstammen, vooral aan eiken.
685. *Ph. pulverulenta* Nyl. (*Parmelia pulverulenta* Ach.)
 α . *allochroa* Th. Fr. menigvuldig aan boomstammen.
 α . *angustata* Ach. aan eiken en iepen.
 β . *pityrea* Nyl. met de vorige, niet zoo algemeen.
686. *Ph. stellaris* Nyl. (*Parmelia stellaris* L.)
 α . *adpressa* Th. Fr. α . *genuina* Th. Fr.
* *radiata* Ach. aan iepen.
** *rosulata* Ach. aan iepen.
 b . *aiPOLIA* Ach. aan iepen.
 β . *adscendens* Th. Fr. α . *tenella* (Web).
aan eiken aan den Zandberg.
 b . *leptalea* Ach. (*P. stellaris b. hispida* Fr.) algemeen aan boomstammen.
687. *Ph. astrioidea* Clem. b . *Clementiana* Turn. (*Parmelia Clementiana* Turn.) aan verschillende boomen, niet menigvuldig.
688. *Ph. caesia* Nyl. (*Parmelia caesia* Ach.) op oude muren, veel op den muur langs den Bovenhaven.
689. *Ph. obscura* Nyl. (*Parmelia obscura* Ehrh.) α . *orbicularis* Th. Fr. zeldzaam aan iepen langs de Singels.
 α . *chloantha* Ach. met de vorige.

Xanthoria Fr.

690. *X. parietina* Th. Fr. (*Parmelia parietina* Duf.) overal aan boomstammen, op muren, daken, schuttingen, enz.
 α . *vulgaris* Schaer. * *aureola* Ach. op oude muren.
 β . *rutilans* Ach. aan oude boomstammen.
691. *X. lichneae* (Ach.) Th. Fr. α . *pygmaea* Th. Fr. (*Parmelia parietina* Duf. ϵ . *candelaria* Fr.) aan oude boomstammen.

FAM. PELTIDEACEAE.

Peltigera Hoffm.

692. *P. polydactyla* Hoffm. op bladmossen te Zalk.
 693. *P. spuria* DC. op den grond te Oosterhout.
 694. *P. canina* Schaer. op den grond op 't Kerkhof, den Zandberg, de hoogte te Oosterhout, Zalk, enz.

Ordo **Kryoblasti.**

FAM. LECANOREAE.

Gasparrinia Torn.

695. *G. murorum* Torn. (*Parmelia murorum* Ach.) algemeen aan oude muren, daken, enz.

Placodium Hill.

696. *Pl. albescens* Mass. α . *galactina* Ach. (*Parmelia saxicola* Ach. β . *galactina* Fr.) veel aan oude muren.

Calloporisma De Not.

697. *C. vitellina* Ehrh. (*Parmelia vitellina* Ach.) aan oude schuttingen en palen.
 698. *C. cerinum* Kbr. (*P. cerina* Ach.) aan oude wilgen, ook aan peerenboomen in de stad.
 699. *C. ferrugineum* Fr. (*P. ferruginea* Fr.) aan esschen en eiken, zeldzaam.

Lecanora Ach.

700. *L. atra* Ach. (*Parmelia atra* Ach.) aan esschen-
stammen bij IJselmuiden, op den muur om den
Bovenhaven, enz.
701. *L. subfusca* Ach. (*P. subfusca* Ach.)
 α . *allophana* Ach. aan boomstammen, aan
muren en steenen, enz. menigvuldig.
 ϵ . *gangalea* Ach. (*P. subfusca* Ach. γ .
leucopis Sh.) aan oude muren.
702. *L. pallida* Kbr. *Parmelia albella* Fr.
 α . *angulosa* Nyl. aan verschillende boomen,
vrij menigvuldig.
 β . *cinerella* Flk. aan eiken en iepen.
 γ . *sordidescens* Pers. nu en dan met de
vorige.

Aspicilia Th. Fr.

703. *A. calcarea* Kbr. (*Parmelia calcarea* Ach.) op den
muur langs den Bovenhaven.

FAM. PERTUSARIEAE KBR.

Pertusaria DC.

704. *P. communis* DC. α . *pertusa* (L.) aan eiken om
den Zandberg.
 β . *variolosa* Wallr. algemeen aan boom-
stammen.

FAM. LECIDEACEAE.

Catolechia Th. Fr.

705. *C. canescens* Th. Fr. (*Lecidea canescens* Ach.)
vrij algemeen aan boomstammen, ook aan muren.

Bacidia De Not.

706. *B. rubella* Mass. α . *luteola* Fr. (*Biatora luteola* Fr.)
* *vulgaris* Kbr. op een wilg.

Bilimbia De Not.

707. *B. hypnophila* Th. Fr. (*Lecidea sabuletorum* Flk.)
op een tuinmuur in de stad.

Diplotomma.

708. *D. alboatrum* Kbr. (*Lecidea alboatra* Schaer) α . *corticolum* Ach. * *leucocelis* Ach. aan een dooden boomtak.

γ . *venustum* Kbr. aan een tuinmuur.

Buellia de Not.

709. *B. parasema* Th. Fr. (*Lecidea parasema* Fr.) aan boomstammen, niet algemeen.
710. *B. myriocarpa* Mudd. (*Lecidea punctata* Fl.) α . *punctiformis* Hoffm. op den muur langs den Bovenhaven.

Lecidella Kbr.

711. *L. parasema* (Ach.) (*Lecidea enteroleuca* Fr.) algemeen aan boomstammen.
- δ . *euphorea* Flk. op een muur.

FAM. GRAPHIDEAE.

Opographa Humb.

712. *O. rupestris* (Pers.) Kbr. (*O. saxatilis* DC.) Bovenhavenmuur op kalk.
713. *O. atra* Pers. vrij algemeen, vooral aan jonge boomstammen.
714. *O. varia* Pers. δ . *signata* Ach. aan boomstammen te Zalk, zeldzaam.

Graphis Adans.

715. *G. scripta* Ach. (*Opographa scripta* Ach.) op den schors van verschillende boomen.

FAM. VERRUCARIEAE.

Verrucaria Mass.

716. *V. muralis* Ach. op den muur langs den Bovenhaven, op kalk.

Lithoicea Mass.

717. *L. nigrescens* (Pers.) (*Verrucaria nigrescens* Pers.) met de vorige.

FAM. PYRENULACEAE.

Acrocordia Mass.

718. *A. gemmata* Kbr. α . *alba* Schrad. (*Verrucaria alba* Schr.) aan boomstammen te Zalk en aan de Koelucht.
719. *A. biformis* Borr. (*V. biformis* Turn.) aan boomstammen, zeldzaam.

Athropyrenia Mass.

720. *A. punctiformis* Pers. (*Verrucaria punctiformis* Pers.) op een iep in IJselmuiden.

LICHENES HOMOEOMERICI.

Ordo **Gelatinosi.**

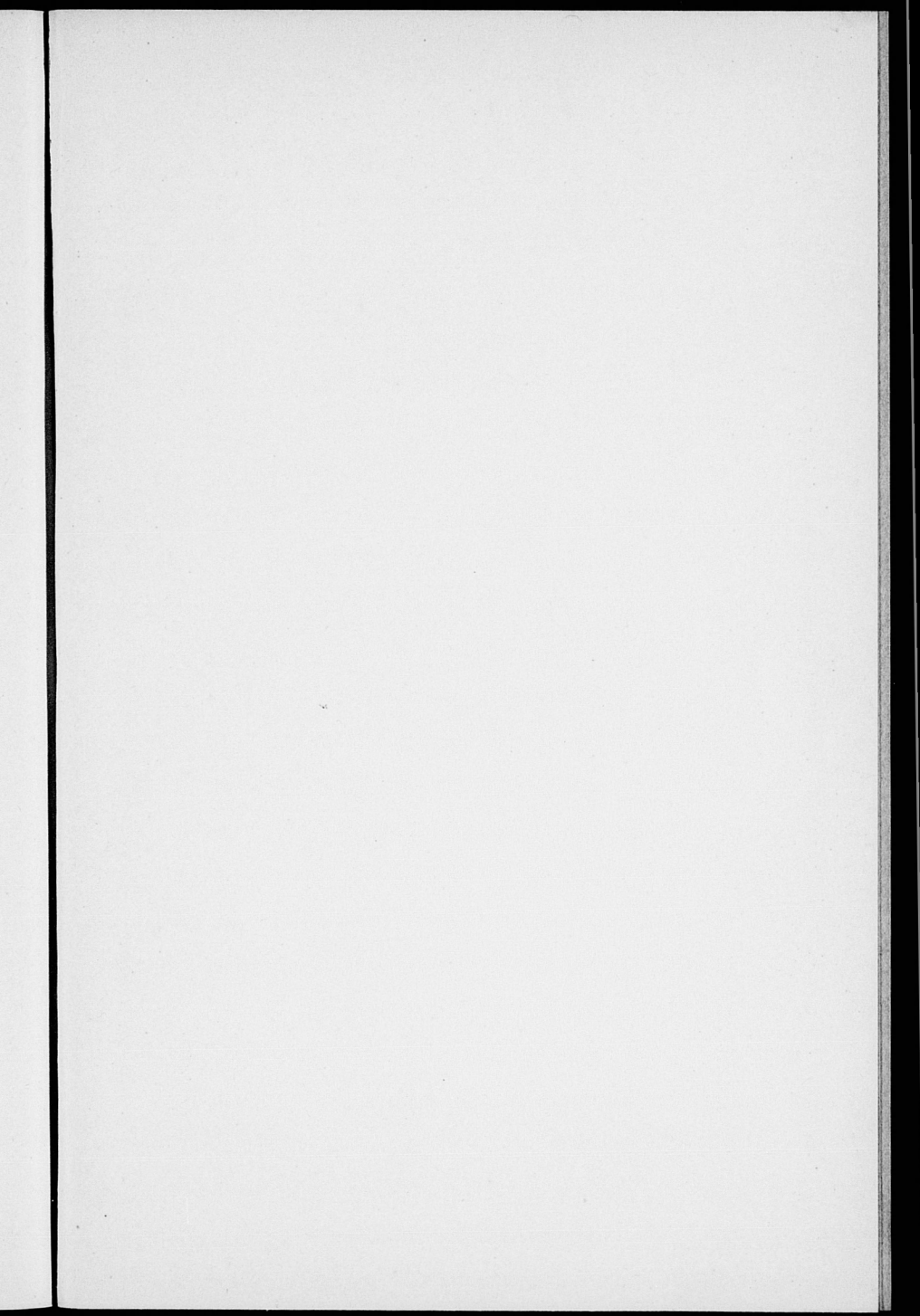
FAM. COLLEMACEAE.

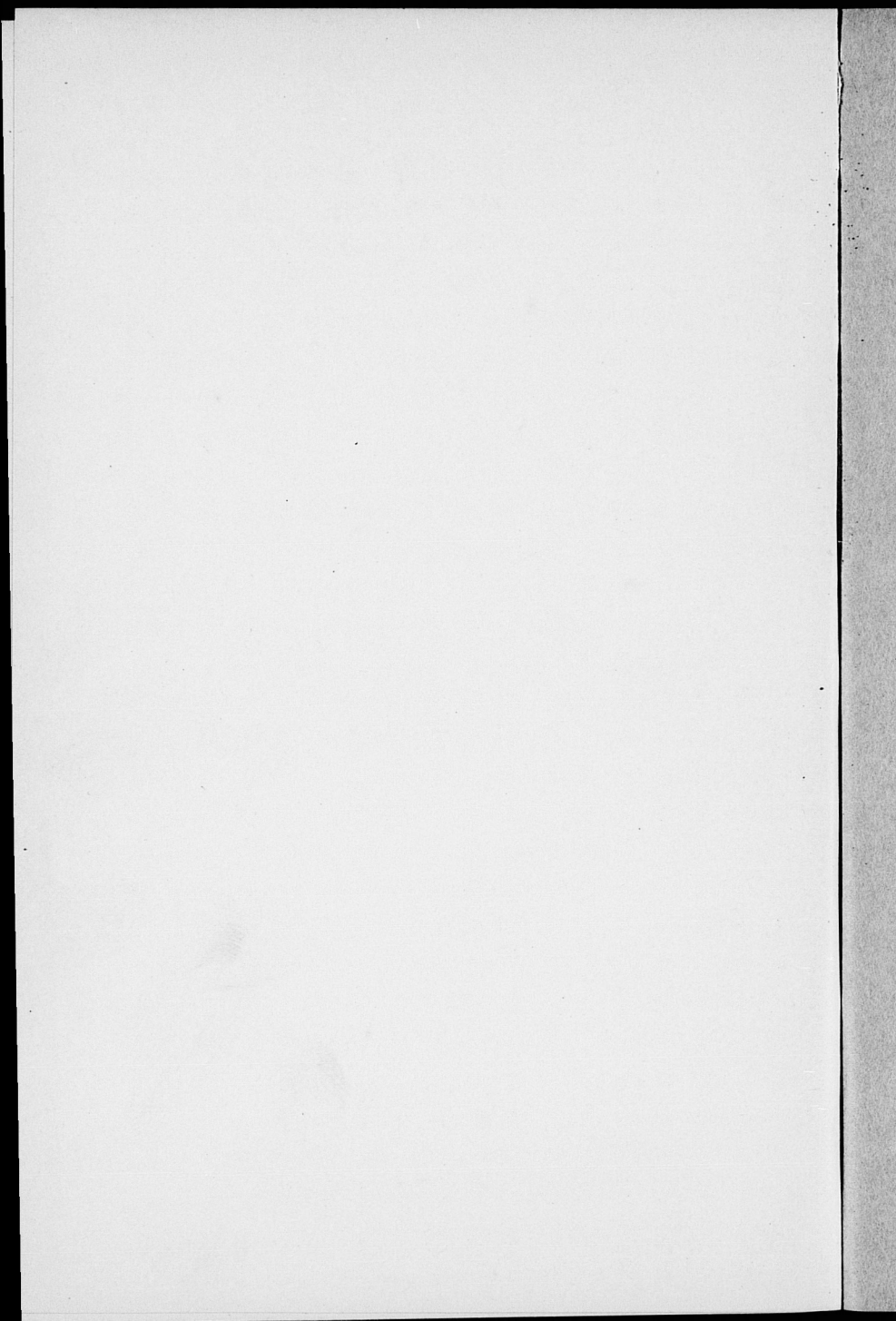
Synechoblastus Trev.

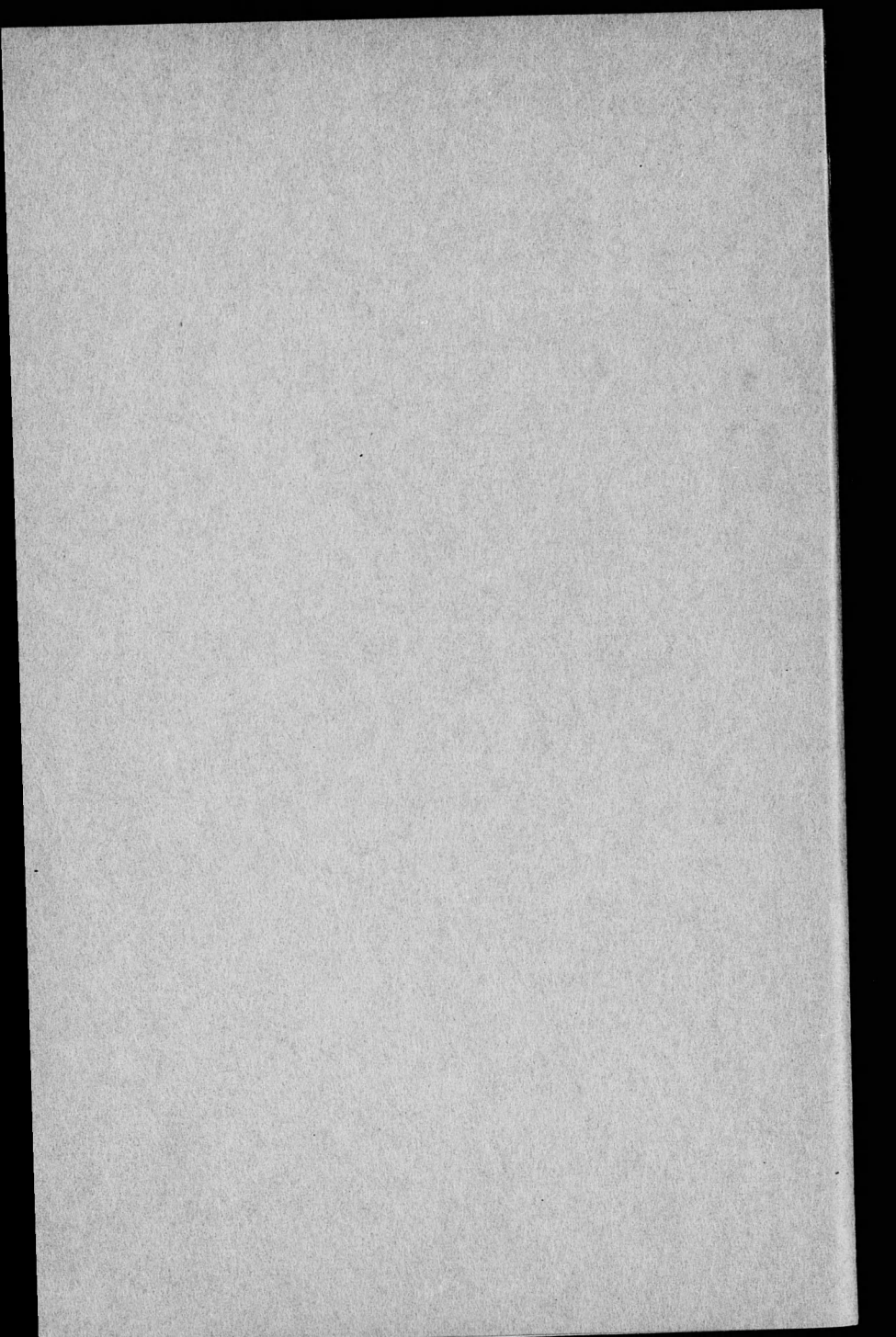
721. *S. Vespertilio* Sudow. (*Collema nigrescens* Ach.) aan boomstammen, vooral aan wilgen.

Collema Hoffm.

722. *C. cheileum* Ach. (*C. crispum* Schaer.) aan oude muren in de stad.
723. *C. pulposum* Ach. aan een houten dakgoot.
724. *C. multifidum* Kbr. aan den muur langs den Bovenhaven.

250/332

